Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 89 (1083) | Łódź, Czwartek 14 Kwietnia 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג יב, ניסן תרפ"ז. | Nr. 89 (1083)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-7

זאל פילהארמאניע
נארוטאוויטש-גאס 20.

זונטאג דעם 17. ה"ח (ערשטער טאג פסח), 10 א זייגער פריה קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל

אפריץ-אקאדעמיע

ס'נעהמען אנטייל: ש. כ ענדעלסאן (ווארשא) רעפעראט, רעציטאציעס פון דיכטער משה בראדערזאן, לאדזער יודישע טעאטער-סטודיע אונטער דער פערזענליכער לייטונג פון דיכטער מ. בראדערזאן פערץ-אויס, י. ל. פרץ'ס: „א קברות-נאכט", „מיטע כלה" פראגמענט פון „ביינאכט אויפ'ן אלטען מארק". אינאקטער „דער חכמער" כארעל דעקלאמאציע,

בילעטען פון 50 גר. ביז 2.50 זל. צו בעקומען אין לאקאל פון ארבייטער ווינקעל (פאלודנ. 20) און פון שבת, דעם 16-טען אפריל - ביי דער פילהארמאניע-קאסע.

621

כשר לפסח

•• די בעוואוסטע יודישע ••
שאקאלאד-פאבריק
„ZŁOTY RAJ"
שאקאלאד, קארמעלעז מאקאראנען

עמפפעהלט צום בעפאר-שטעהענדען פסח א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע

ווי אויך א גרויסער אויסוואהל פון פערשידענע

פערקויפס-שטעלען נאר:
וסכאדניא 50
„זאוואדזקא 11

בהכשר הרב מבלום ר' ישראל פרידעל נ"י

כשר לפסח

טעלעגראמע!!!

געכטען אין 1-טען טאג פון ציהונג פון דער 1 טער קלאס פון דער 15-טער מלוכה לאטעריע איז ארויס דאס גרעסטע געווינס

50,000 זל.

אויפ'ן נומער
101,750

ביי דער גרעסטער, גליקליכסטער און רעעלסטער קאלעקטור

ישראל העניך ליטמאן,

פעטריקאווער 32 (רוג צעגעלניאנא)

טעל. 44-72. 879 פ.ק.א. 63.802.

Łódzkie

Towarzystwo Elektryczne Sp. Akc.

zawiadamia pp. odbiorców prądu, że z powodu Świąt Wielkanocnych **biura i kasy Elektrowni będą nieczynne w dniach 16, 17 i 18 kwietnia.** 620

וויין אויף פסח גוט און ביליג!

דערמיט מאכען מיר בעקאנט אונזער געעהרטע קונדשאפט, אז אזוי ווי אלע יאהר זענען מיר אויך דאס יאהר פערזעהען לחג הפסח הבע"ל מיט א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע וויינען ווי: אונגער וויין פון פאר'ן קריג, כרמל-וויין, שפריט של פסח, ריין אריגינעלען מעהד צו קאנקורענץ פרייזען!

מיט אכטונג
פירמע **מ. ליפעל, אלטער מארק 8.**

געדענקט די אדרעס! 1998 קומט און איבערציינט אייך!

צו דער פערלאבונג פון פרל. העלא גרינבערג מיט ה' סאמועל לעווי ווינשען א הארציגען מזל-טוב און א גליקליכע צוקונפט

א. קויפמאן און פרוי,
ר. שמאיער און פרוי.

האלא!

דערמיט מאך איך בעקאנט מיינע געערטע קונדען, אז צו די בעפארשטעהענדע פייערטאגע איז מיין געשעפט פערזעהען מיט זעמטליכע

האלאניאל-ווארע?

ספעציעל מיט א רייכען אויסוואהל פון קארמעלען און שאקאלאד

— ווי אויך די בעקאנטע —

שאקאלאד „ANGLAS" כשר לפסח

קאלאניאל עט שאקאלאד געשעפט

A. ORNER

ZIELONA 33, tel. 30-04.

20 זייטען

ווען האלטען דער

ערב-פסח-נומער
פון „נייעם פאלקסבלאט"
מיט א סך

ארטיקלען,
פעליעטאנען,
ערצעהלונגען

און א רייכע הומאריסטישע אפטיילונג

פסח-קונדס

אהן דעם פסח-נומער פון „נייעם פאלקס-בלאט" וועט איהר קיין ריכטיגען עונג-יום-טוב נישט האבען!

אנאנסען צום גרויסען ערב-יו"ט-נומער ווערען אנגענומען היינט א גאנצען טאג אין דער אדמיניסטראציע.

20 זייטען

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 31-08

תמלט גאנץ פערנאכלעסיגטע ציינער און מונד-קראנקהייטען. צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אן פון 9—12 פארמיטאג און פון 3—7 א זייגער אבענד. בילינע פרייזען. 1481

בעקאנטמאכונג.

דאס שחט-הויז תחת השגחת הראבינאט, וואס איז געווען חסבאדניא 50, איז געווארען איבערגעטראגען אויף קאמיענא 2.

גלייכצייטיג ווערט אויפמערקזאם געמאכט דער בעפעלקערונג זיך בעצייטענס צו בעזארגען מיט קוויטלעך אויף יום-טוב, בכדי עס זאל נישט שפעטער ארויסקומען קיין אונאנגענעהמליכקייטען איבער די משכנות.

625

שוחטי עופות דפה לאדז.

סונים פון פסח'דיגע שמאלץ-אייל!
WARNUNG — ווארנונג

אלע וואס קויפען אמעריקאנער שמאלץ-אייל מוזען דערגען אכט נאר אויף דער מארקע **Aextreff**, וועלכע געפינט זיך אויף בלאהע פעסער מיט ווייסע בערדעס. נאר דאס איז דאס בעסטע און געשמאקפולסטע, קאליר העל-געלב.

מיטגלידער פון ווארשאווער ועד הרבנים האבען פערזענליך בעזוכט די פאבריק און זאגען עדות, אז המהדרין מן המהדרין מעגען דאס שמאלץ נוצען אום פסח בלי שום חשש כל. צו בעקומען אין פאלגענדע ערטער:

ש. מאלאמוט, זג ערסקא 1; זאלאמאנס, יאגעלאנסקא 1; לייזעראוויטש, אלטער-מארק 1; ראזמייטע, ברזשעזינער 42; י. מ. מאשקאוויטש, וואכאדניא 14; מ. גרינפעלד, פאלודניאווא 16; י. מאזף, זיעלאנא 43; ב סינא, גייער'ס מארק 2; ה. סענדיק, זגערסקא 30. גרעסערע קוואנטומס פערקויפט הר"ר יהושע פרידענזאהן בהר"ר שמעלקי ז"ל מורה הוראה דפה, זאכאדניא 49.

638

Dr. med.

Braun

פאלודניאווא 28
טעלעפאן 40-26
ספעציאל-ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-לאמפ (האר-אויספאל)
נעמט אן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אבענד

דיוואנעס, גארדינען,
לינאלעאום, פליוש-דעהען, כאדניקעס
אין א גרויסען אויסוואהל צו

575

שטוינענד ביליגע פרייזען

צו בעקומען אין דער בעקאנטער פירמע

1 I. ROTENBERG 1
Łódź, Nowomiejska №1
(פריהער נאווא-מיעסקא 21) Telefon 57-10

Dr. med. Ludwik

Rapeport

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10.

ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און האר - קראנקהייטען. נעמט אן פון 1 ביז 2 און פון 6 ביז 7 אבענד.

טיף געטראפען פון דער ידיעה, אז עס איז געשטארבען אין ווארשא אונזער פריינד

נ. ע.

וואלף בר צבי רייבענבאך

דריקען מיר אויס דער פאמיליע רייבענבאך אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

ד. ניימאן, ג. ה. מאלאמוט און מ. גרינבערג. 629

טיף געריהרט און מיט גרויס ווערטאג בעווין איך דעם פריהצייטיגען קבר פון דעם פריהצייטיגען טויט פון דער איידעלער און געשעצטער פרוי

נ. ע. חנה'טשע גאלדבערג

גלייכצייטיג דריק איך אוים דעם ה' מאיר גאלדבערג מיט זיין פאמיליע מיין טיפסטען מיטגעפיהל מיט המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

יוסף פריימאן.

צווישען כינא און סאָוויעטען

ווערען איבערגעריסען די דיפּלאָמאַטישע באַציהונגען.

לאָנדאָן, 13 (אַטע) דער מאַרשאַל טשאַנג-סאָ-לין האָט באַפוילען אַרויס-צושטעלען אין דער עפענטליכקייט אַלע דאָקומענטען, וואָס זענען געפונען גע-וואָרען בעת דער רעוויזיע אין דער סאָוויעטישער אַמבאַסאַדע.

דער סאָוויעטישער שאַרזש-ד'אַפער האָט דעריבער איבערגעגעבען אַ שאַר-פען פּראָטעסט אין פּעקין. דאָס איז זיין לעצטער שריט פאַר'ן פאַרלאָזען כינא.

טשאַנג-סאָ-לין האָט גלייכצייטיג גע-מאָלדען, אַז ער האָט אויפגעפאָדערט די פּעקינער רעגירונג, זי זאָל תיכף אָפּ-רופען אַלע כינעזישע קאָנסולען, וועל-כע אַמטירען אין סאָוויעט-רוסלאַנד.

טשאַנג-סאָ-לין מאַרשירט פאָרויס.

לאָנדאָן, 13 (ספּ. טעל.) דאָס פאַר-אייניגטע מיליטער פון סון-טשואַן-פאַנג און טשאַנג-סון-טשאַנג האָט פאַרנומען דעם גרעסטען טייל פון דרום-ברעג ביי דעם טייך יאַן-צע-קיאַנג. דערפאַר אָבער איז, בעת די ערשטע אַטאַקעס נישט געלונגען צו פאַרכאַפּען דעם צפון-ברעג פון דעם טייך, מחמת די סטראַטעגישע ליניע נאַנקין-שאַנכאַי געפינט זיך נאָך אין רשות פון'ם קאַנטאָנישען מיליטער.

מ'ליקווידירט דעם קאָמוניזם.

לאָנדאָן, 13 (ספּ. טעל.) נעכטען האָבען די אָנהענגער פון גענעראַל טשאַן קאַי-שעק ענטוואָפענט די רויטע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען אין די פאָר-שטעט פון שאַנכאַי. צווישען דעם מי-ליטער און פּאָליציי פון איין זייט און מיט די אַרבייטער פון דער אַנדערער זייט איז געקומען צו גאַסען קאַמפען 600 אַרבייטער זענען ענטוואָפענט גע-וואָרען. 15 אַרבייטער זענען דער-הרג'עט, און אַ סך שווער פאַרוואונדעט.

יודישע פרייוויליגע אין שאַנכאַי.

שאַנכאַי, 13 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) די היגע ענגליש-יודישע צייטשריפט „איזראַעל מעססענזשער" האָט פאַרעפענט-ליכט אַן אויפרוף צו די יודען זיי זאָ-לען זיך פאַרשרייבען אין פרייוויליגען קאָרפּוס, וואָס שיצט דעם אייראָפּעי-אישען קאָנצעסיאָנס-געביט. עס האָבען זיך פאַרשריבען אַ גרויסע צאָהל יודישע פרייוויליגע, די צאָהל איז פּראָפּאָרציאָ-נעל צו דער יודישער באַפעלקערונג זעהר גרויס

טשעכאָסלאָוואַקישער פּרעזידענט

וועגען די יודען אין ארץ-ישראל.

פּראַג, 13 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) דער ירושלים'ער קאָרעספּאָנדענט פון פּראַגער „טאָג בלאַט" האָט געהאַט אַ געשפּרעך מיט דעם טשעכאָסלאָוואַקישען מלוכה-פּרעזידענט מאַסאַריק, וועלכער ווײלט איצט אין ארץ-ישראל. מאַסאַריק האָט גערעדט מיט באַגייסטערונג וועגען דער יודישער אויפבוי אַרבייט אין ארץ-ישראל, וועלכע ענטוויקעלט זיך לויט זיין מיינונג גרויסאַרטיג. דער פּרעזידענט ווינשט ערפאָלג די יודען אין זייער אַרבייט, וואָס נוגע דער שאַ-פונג פון אַ יודישער מעהרהייט אין א"י האַלט ער פאַר אַ שווערע אויפגאַבע, וואָס וועט זיין שווער צו דערגרייכען.

אַ באָיקאָט געגען העברי פערד

הויבען אַן די סוחרים פון דעטראָיט.

דעטראָיט. (י.ט.א.) די סוחרים פון דעטראָיט, וואָס פיהלען שוין מעהר ווי 5 חדשים דעם שווערען דרוק פון פאָרדס קאָנקורענץ, זענען צוזאַמענגעטרעטען צו אָר-גאַניזירען אַ באָיקאָט באַוועגונג געגען דעם מיליאָנער, וואָס האָט זיך אויף זיי אָנגעזעצט און וויל זיי רואינירען

ווען פאָרד האָט געעפענט זיינע גרויסע שפּייז- און קליידער-געשעפטען נישט ווייט פון זיינע דריי ריזיגע פאַבריקען, האָט ער ערקלערט, אַז די סחורה דאָרט וועט פאַרקויפט ווערען בלויז צו פאָרדס אַרבייטער. די סוחרים פון שטאָט האָ-בען אָבער נישט געוואָלט אַנווערען די לייזונג פון פאָרדס אַרבייטער, וואָס זע-נען אומעטום געווען גוטע קונדען. אוי-סער דעם האָט פאָרד שטאַרק געדריקט די פּרייזען. דעלעגאַציעס פון געשעפטס-לייט זענען געגאַנגען בעטען דעם אוי-טאָמאָביל-מאַגנאַט, ער זאָל זיי נישט ברעכען מיט זיין קאָנקורענץ, נאָר אַנ-שטאָט בעסער מאַכען, האָבען זיי נאָך ערגער געמאַכט.

פאָרדס שפּייז, קליידער און מעבעל-פאַרקויף קאָנקורירט מיט אַלע קליינע און גרויסע געשעפטען פון שטאָדט. מען שטעהט ביי פאָרדס געשעפטען אין ריי-הע. דער עולם ווערט נישט אַזוי העפ-ליך באַהאַנדעלט ווי אין אַנדערע גע-שעפטען, אָבער די פּרייזען זענען אַ סך נידעריגער ווי אין די פּריוואַט קראָ-מען. קליינע קרעמער ווילען אַריינציהען די הורט סוחרים אין באָיקאָט, זיי זאָלען פאָרד'ן קיין סחורה נישט צושטעלען, אָבער די הורט סוחרים אַליין האָבען מורא, אַז זיי וועלען מיט'ן באָיקאָט גאָרנישט אויספיהרען.

כענטשין האָט אָפּגע-ברענט.

וואַרשא, 13. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער „דזשאָינט" האָט באַקומען אַ דעפּעשע פון כענטשין, (קעלצער קרייז) אַז דאָס שטעטעל ברענט און ס'איז נויטיג באַלדיגע הילף.

בערויבט אַ באַהן-קאַסע.

וואַרשא, 13 (טעלעפאָניש פון אונ-זער קאָרעספּאָנדענט) היינט ביינאַכט האָ-בען גנבים אויפגעבראָכען די באַהן-קאַסע פון דער כמעציע לאַפּי, און אַוועק-גערויבט 61 טויזענד זלאָטעס מזומן-געלד.

אַ „משא ומתן" פון אַ פּאָסט-פערוואַלטער.

קאַטאָוויץ, 13 (טעלעפאָניש) דער פּאָסט - פערוואַלטער פון קעניגס היטע האָט פאַרכאַפּט 1 און אַ האַלבען מיליאָן זלאָטעס און איז אַנטלאָפען קיין אויס-לאַנד. מ'האָט איהם נישט געכאַפּט.

קאָנפערענץ פון העברע-אישע שריפטשטעלער.

תל-אביב, 13 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) דאָ איז פאָרגעקומען די יעהרליכע קאָנ-פערענץ פון די העברעאישע שריפט-שטעלער אין ארץ-ישראל ח. נ. ביאַליק, באַראַש, שטיינמאַן און דינאַבורג האָבען געהאַלטען בעריכטס-רעפעראַטען וועגען אָרגאַניזאַציאָנעלע און קולטורעלע ענינים.

אַ גראַנדיעזע יודיש טעאַטער.

ניו-יאָרק, 13 (יט"אַ טעלעגראַפיש) אין דובלין ווערט געבויט אַ גראַנדיע-זע געביידע פאַר אַ יודיש טעאַטער. דאָס טעאַטער וועט האָבען 1800 פּלע-צער. דער בוי וועט קאָסטען 1 מיליאָן דאָלאַר.

נאַטור-קאַטאַסטראָפען.

לאָנדאָן, 13. (אטע) אין שטאָט טעקסאַס האָט אַ וויכער פּמעט אינגאַנ-צען חרוב געמאַכט די שטאָט ראָק-ספּרענגס. העכער 150 מאַן זענען אומ-געקומען.

לאָנדאָן, 13. (ספּ. טעל.) „דיילי עקספּרעס" איז מודיע, אַז דער מוראַ-דיגער ציקלאָן (אַזאַ שטורם-ווינד), וואָס האָט געוויסטעט אין בענגאַליען, אין קרייז דאַסקאַ, האָט אינגאַנצען אָפּגע-ווישט פון דער ערד אַ רייהע דערפער. פיל מענשען זענען דערביי אומגעקומען.

רוים, 13. (ספּ. טעל.) לויט די ידיעות, וואָס זענען דאָ דערהאַלטען געוואָרען פון דער פּראָווינץ, העררשען אין גאַנץ צפון - איטאַליען שרעקליכע שטורם-ווינדען, וואָס מאַכען אַן אומגע-הויערע היזקות

געלד קיין רוסלאַנד

קאָן אויך געשיקט ווערען דורך „באַנק-פּאָלסקי".

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). געלד קיין רוסלאַנד קאָן איצט געשיקט-ווערען דורך דער „באַנק-פּאָלסקי".

אויף אַריבערשיקען סומען ביז 50 דאָלאַר דאַרף מען נישט האָבען קיין ספּעציעלע דערלויבעניש.

נויטבעדערפטיגע יודען שטורמען די וואַרשאַווער גמינע.

וואַרשאַ, 13. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אַזוי ווי די גמינע האָט אָבגעשטעלט דאָס אַרויסגע-בען פון דער פּסח שטיצע, האָט זיך ביי דעם גמינע-בנין פאַרזאַמעלט אַנ-עולם נויט-בעדערפטיגע – עטליכע הונ-דערט מאַן, און געפאָדערט צו בעגייען די שטיצע.

כחמת די פאַרזאַמעלטע האָבען נישט געוואָלט אָפּטרעטען, האָט מען גערופען אַרויסרופען פּאָליציי, וועלכע האָט זיי פונאַנדערגעטריבען.

בעראַטונגען וועגען אַ בלאָק

צו די פאָרשטעהענדע שטאָדט-ראַט-וואַהלען אין וואַרשא.

וואַרשא, 13. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט זענען אין ציוניסטישען צ. ק. און אין דער פריוואַט-וואוינונג פון קאָלאָ פּרוזעס, דעפּ. האַרטגלאַס פאָרגעקומען בעראַטונ-גען מיט פאָרשטעהער פון יודישע ביר-גערליכע פּאַרטייען, וועגען שליסען אַ בלאָק צו די פאָרשטעהענדע שטאָדט-ראַט-וואַהלען.

די בעראַטונגען האָבען געטראָגען אַ פרייען נישט-פאַרפּליכטענדען כאַראַק-טער.

אונצופרידענהייט דער ליטווישער רעגירונג

קאָוונא, 13 (אַטע) נאָך דעם, ווי פאָרשטעהער פון פאַרשידענע פּאַר-טייען אין ליטווישען סיים האָבען אויסגעדריקט אונצופרידענהייט דער איצטיגער ליט-ווישער רעגירונג, האָט דער פאָרשטעהער פון דער פּוילישער פראַקציע ער-קלעהרט אין נאָמען פון אַלע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, אַז צוליב דער אַנטי-קאָנסטיטוציאָנעלער האַנדלונג פון דער רעגירונג – וועלען די מינדערהייטען שטימען פאַר'ן אונצופרידענהייט-פאָרשלאַג.

געגען די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען.

בערלין, 13 (יט"אַ טעלעגראַפיש). די רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען אַ פאַר-אָרדנונג, לויט וועלכער עס ווערט פאַר-באָטען די טעטיגקייט פון די נאַציאָנאַל סאָציאַליסטען אין קעלן, קאָבלענץ, דו-איסדאָרף, ארעוסבאָרף און נויוויד. דער פאַרבאָט ווערט מאָטיווירט מיט די אַנ-טיסעמיטישע אונרוהען אין גוישטעטין.

„נומערוס קלויזוס" פאַר אויסלענדער אין ווין.

ווין, 13 (י.ט.א.) טעלעגראַפיש) דער סענאַט פון דער ווינער אוניווער-זיטעט האָט באַשלאָסען פון דעם נאָהענטסטען סעמעסטער אָן צו באַגרענעצען די אויפנאַהמע פון אויסלענדישע סטודענטען אויף דעם מעדיצינישען פאַקולטעט. עס וועט איינגעאָרדנעט ווערען אַ קאָנקורס פון די מאַטורעס און ס'וועלען אָנגענומען ווערען נאָר סטודענטען מיט די בעסטע מאַטורעס.

ספּעציעלע שטאָט פאַר שומרי שבת אין אַמעריקא.

ניו-יאָרק, (י. פּ. א.) די הכנות צו גרינדען נישט ווייט פון ניו-יאָרק אַ שטאָט פאַר שומרי שבת זענען שוין אַזוי ווייט פאָרגעשריטען, אַז מען טרעט שוין צו צו בויען די ערשטע הייזער. מען ערוואַרט איבערן זומער אויפצושטעלען די ערשטע הונדערט הייזער. אין משך פון די נאָהענטסטע פאַר יאָהר זאָל די שטאָדט פאַרגרע-סערט ווערען ביז אויף 2000 הייזער. די שטאָדט וועט טראָגען דעם נאָמען „יבנה", דאָס קהלה-לעבען דאָרט וועט זיך שטיצען געגנוי אויף דער תורה, די די יודישע דינים וועלען שטרענג אָפּ-געהיט ווערען.

מודעה מהראַבינאַט.

1) רייבעכץ אָהן הכשר איז בחשש חמץ גמור, מיר האָבען נאָר געמשר'ט אַ מיהל פון רייבעכץ יאַקובאַ 2 און קאַמיענאַ 7, 2) מאַקאַראָן, שאָקאָלאַדע, צוקערליך און אַלע צוקער וואַרג, קאַרטאָפעל-מעהל אויף לעקיך, קיכלעך, מצה-לעך דערפין איז נישט אונטער אונזער השגחה, אין וואָלבאַרסקאַ גאַס האָבען מיר אין עטליכע בעקערייען געטראָפען זעהר נישט אָפּגעהיטען איז בכלל האָבען מיר אויף דעם קיין שום אחריות, ווער עס ניצט דאָס דאַרף וויסען, אַז ער פאַרלאָזט זיך נאָר אויף דעם פאַרקויפער, 3) מיר האָבען נישט געגעבען קיין הכשר אויף קיין שום איילען, 4) מיר זענען נישט מתיר קיין שום מאַשין מצות בפרט היגע מאַשין-מצות איז אַ מכשול הרבים, 5) מכירת חמץ זאָל מען מאַכען ביי אַ מורה הוראה און נישט ביי אַרומגייערס און זיך מקדים זיין ווי אַלע יאָהר, 6) פרייטאָג זייגער 10 צו פאַרברענען דאָס חמץ פון בדיקת חמץ און געדענקען חלה נעמען פון די חלות און פון מצות און רייבעכץ, 7) שבת מעג מען עסען חמץ נאָר ביז זייגער 9 פריה און די רעשט חמץ אַוועקגעבען אַ ערל, און זאָגען כל חמירא מבטל זיין דאָס חמץ פאַר זייגער 10, 8) צופער-מיידען חילול יו"ט זאָל זיך יעדער יוי"ר אָנגרייטען פרייטאָג פיש און פלייש אויף יו"ט, ער זאָל נישט ברויכען יו"ט נעמען ביי דעם פישער און געגזלער, וועמען עס איז אוממעגליך. אויך די פישערס און געגזלערס זענען מיר מזהיר באזהרה גדולה, אַז יו"ט זאָלען די טירען פון געוועלב זיין געשלאָסען, אַז, מ'טאָר נישט וועגען מיט געוויכט, נישט נעמען קיין געלד און נישט זאָגען קיין פּרייז, אויב מ'איז דאָס עובר טאָר מען דאָס מאכל נישט עסען אין יו"ט, 9) אין יו"ט טאָר מען נישט פיהרען די נענו אין שעכט הויז אָדער פון שעכט-הויז צו זיך אויף אַ פיהר אפילו דורך אַ ערל, 10) עופות זאָל מען נישט שעכטען ביי ווינקעל-שוחטים און נישט פאָלגענדע 23 דאָס איז נבלה וטרפה, נאָר שעכטען ביי כשר'ע שוחטים וועט מען האָבען אַ כשר'ן פסח.

149

לאָדזער ראַבינאַט.

לעווינסאָן'ען און די ברידער וואַידיסלאַווסקי

האָט דאָס אַפּעלאַציע-געריכט געמינערט די שטראָף אויף 2 יאָהר.

וואַרשאַ, 13. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט אין אָוונד האָט דאָס אַפּעלאַציע-געריכט אַרויסגעטראָגען דעם אורטייל אינ'ם פּראָצעס לעווינסאָן און ברידער וואַי-דיסלאַווסקי.

דער פריהערדיגער אורטייל פון לאָד-זער קרייז-געריכט איז געענדערט גע-וואָרען אויף אַזאַ אופן:

אברהם און שלמה וואַידיסלאַווסקי זענען אַנשטאָט 6 יאָהר תפיסה פאַר-משפט געוואָרען אויף 4 יאָהר.

דאָס זעלבע – לעווינסאָן.

דער וועכטער פון זייער פאַבריק איז געבליבען ביי זיין יאָהר תפיסה, ווי ער איז פריהער פאַר'משפט געוואָרען.

די פרוי פון וועכטער איז פרייגע-שפּראָכען געוואָרען.

די ליטשניקעס זאָלען בטל ווערען?

דערווייל קורסירען וועגען דעם בלויז שטאַרקע קלאַנגען.

וואַרשא, 13 (טעלעפאָניש פון אונ-זער קאָרעספּאָנדענט) די טעלעפאָן-געזעל-שאַפט „פּאַסטאַ" האָט צוגעשיקט צום פּאָסט-מיניסטער אַ בריף, אין וועלכען זי לעגט פאָר, אַז דער נייער טאַריף פאַר די טעלעפאָנען זאָל איינגעפיהרט ווערען ערשט פון 15 אַפּריל, און נישט ווי ס'איז פאַרעאָרדנעט געוואָרען – פון 1 אַפּריל; דערווייל וועלען די צעהלער אָנהויבען נאָרמאַל צו פונקציאָנירען. די איינגעפיהרטע רעגיסטראַציע וועט דער-ווייל דינען צו אָריענטאַציע און פּראָבע פאַר בענוצען זיך פון די אַבאָנענטען מיט'ן טעלעפאָן.

די שטעלונג פון פּאָסט-מיניסטער מי-דושינסקי איז נאָך נישט באַקאַנט, ווייל ער ווײלט אויף אַן עקסקורסיע אין דער „ביאַלאָוויעשער פּושטשע" און קומט ערשט מאָרגען צוריק קיין וואַרשא.

דערווייל האָבען זיך פאַרשפּרייט שטאַרקע קלאַנגען, אַז די גאַנצע מעשה מיט די „ליטשניקעס" וועט בטל ווערען.

דער קלאַנג וועגען אַ דעמאָנסטראַציע שטרייק איז נישט קיין ריכטיגער.

לאָדז, 14. אַפּריל 1927

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאָדז, 14. אַפּריל 1927

סחורה אויף עקספּאָרט.

די מאַי־איבערקערעניש האָט צווישען אַנדערע געזאָלט אַריינברענגען אַן ענדערונג אין דער באַציהונג צו די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען: טעריטאָריאַלע (אוקראַינער און ווייסרוסען) און „צושפּרייטע“ (דייטשען און יודען) צו דער מאַכט זענען געקומען די גרופּען, וואָס האָבען שטאַרקע תרעומות צו דער פריהערדיגער רעגירונג אויך פאַר זייער באַציהונג צו די פראַגען וועגען די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

אָבער אָט איז שוין באַלד אַ יאָהר נאָך דער איבערקערעניש, די נייע רעגירונג האָט, אמת, צוגעזאָגט איינצופיהרען פיל ענדערונגען אין דעם ביזאיציגען קורס, אָבער ס'האָט זיך גאָרנישט געענדערט, און די שטימונג פון די „מינדערהייטס“־מאַסען האָט זיך בנוגע דער רעגירונג און דער אָפיציעלער מאַכט נישט נאָר נישט געענדערט צום בעסערען, נאָר פיללייכט זיך פערערגערט.

„ראָבאָטניק“ מאַכט אַ סך־הכּל פון דער דאָזיגער רעגירונגס־טאַקטיק און קומט צום אויספיהר, אַז זי האָט געבראַכט צום וואַקסען פון דער השפּעה פון דער שטאַרק רעכטער „אונדאָ“ אין מזרח־גאַליציען און פון „סעל־ראָב“ אין וואָהלין. „אונדאָ“ וועלכע האָט אַ געוויסע נייגונג צו בערלין מיט סקאָראָפּאַדסקי איז אַ דאַנק דער אָפיציעלער מינדערהייטס־פּאָליטיק אויסגעוואַקסען אין דער שטאַרקסטער אוקראַינישער פּאַרטיי, ביי די דייטשען זענען די שאָוויניסטען געוואָרען די רעדעל־פיהרער; ביי די ווייסרוסען פיהרט יעצט דעם קאַמף מיט דער נאַציאָנאַליסטישער כוואַליע; אין דער יודישער געזעלשאַפט, דערצעהלט ווייטער דער „ראָבאָטניק“, קעמפען „בונד“ און „פּועלי ציון“ מיט דער קלעריקאַלער רעאַקציע און ציוניזם.

און די פּוילישע געזעלשאַפט פערשטעהט נישט די גאַנצע וויכטיגקייט פונ'ם נאַציאָנאַליסטען פּראָבלעם און נאָר (זאָגט דאָס בלאַט פון פ.פ.ס) די פּוילישע סאָציאַליסטישע פּאַרטיי (פ.פ.ס.) האָט אויסגעאַרבייט איהר פּראָגראַם פאַר די טעריטאָריאַלע מינדערהייטען און האַלט איצט אין אויסאַרבייטען אַ פּראָגראַם פאַר די דייטשע און יודישע מינדערהייטען. אין די צייטונג פערענדיגט מיט אַ דראָהונג די אַמאָליגע רעפּובליק האָט זיך נישט געקענט קיין עצה געבען מיט די נאַציאָנאַלע און רעליגיעזע פּראָבלעמען און דאָס האָט אָפּגעשפּילט אַ טראַגישע ראָל אין איהר געשיכטע.

באמת, פיל קען מען נאָך צוגעבען צו דעם וואָס ס'רעדט דער „ראָבאָטניק“ דער אָרגאַן פון דער פּאַרטיי וואָס איהרע פערטרעטער האָבען ערשט מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק אין וואַרשאַווער שטאָט־ראַט געשטימט פאַר נישט ערלויבען אויסצוהענגען יודישע פּלאַקאַטען. מ'קען נאָך פיל פראַגען שטעלען דעם „ראָבאָטניק“, וועלכער איז ברוגז אויף דער יודישער רעאַקציע און ציוניסטען, אָבער דער תירוץ: ס'איז פאַר יו"ט. און פונקט ווי דער „ראַזוואָי“ גרייט זיך צום יו"ט מיט יודישען מאַטעריאַל גרייט זיך אויך דער „ראָבאָטניק“ להבדיל ס'איז דאָך פאַר וואַהלען און פאַר'ן 1. מאַי דאַרף מען האָבען סחורה אויף עקספּאָרט.

שין.

בריף פון פּאַריז

דער קאַמף צווישען „געזעץ“ און לאָקאַטאָר. — פערלוירענע מענשען. — טראַגעדיע פון קינדער.

— פאַרוואָס האָט איהר נישט חתונה?

— ווייל איך האָב נישט קיין דירה.

אַזעלכע דיאַלאָגען זענען נישט קיין זעלטענקייט אין פּאַריז. אויף יעדען שריט און טריט הערט איהר זיי.

שווערער צו געפינען אַ דירה אין פּאַריז ווי אַ כּלה.

אַ דירה איז זעהר אַ ווירקזאַמער אַרגומענט פאַר אַ פרעטענדענט. צוליב אַ דירה וועט איהר גיכער געפינען אַ גוטע פּאַרטיי ווי צוליב אַנדערע מעלות.

די באַפעלקערונג אין פּאַריז איז, לויט דער לעצטער צעהלונג, געפאַלען מיט 35.043 מאַן, און דאָך זענען קיין דירות נישטאָ...

איז, דעריבער, קיין וואונדער נישט, וואָס קיינער וויל פון זיין דירה נישט אַרויס. האָט ער זי — וועט איהר שוין פון איהם נישט פּטור ווערען.

מיט גוטען, צי מיט בייזען — אַרויס וועט ער שוין נישט.

נישט צומאָל געזעצליך.

די רעגירונג האָט טאַקע אַ גאַנצען סידור מיט סטאַטוטען, וועלכע רעגולירען כלומר'שט די באַציהונגען צווישען „טענענט“ (לאָקאַטאָר) און באַלעבאָס, די געזעצען זענען גינסטיג פאַר'ן באַלעבאָס; אין דער פּראַקטיק אָבער ווערען זיי גאַנץ זעלטען אָנגעווענדעט. די רעגירונג האָט דאָך נישט קיין האַרץ אַרויסצוּוואַרפען די „טענענטס“ אין דרויסען...

פאַראַן אַ פראַנצויזישער טענענטס־פעראיין, וואָס שיצט זייערע אינטערעסען, אָבער ס'רוב שיצט זיך דער טענענט אַליין...

און טייל מאָל אויף זעהר אַ... וואָדעוויליסטישען אופן...

בעת אַ מלחמה איז אַ וואָדעוויל אויך אַ געוועהר.

און ווען, פרעג איך, איז דער טענענט נישט אין מלחמה מיט זיין באַלעבאָס?

אַ פראַנצויזישען באַלעבאָס האָט זיך פערוואָלט אַרויסוואַרפען זיין טענענט, דעם טענענט, ווידער, האָט זיך נישט געגלוסט אַרויסצוגעהן. וואָס טוט דער ערשטער? שיקט ער אָן אויפ'ן טענענט דאָס געזעץ (מיט אַ גרויסען גימל).

וואָס טוט דער צווייטער? פאַרבאַריקאַדירט ער זיך ווי אין אַ פעסטונג, אין זיין הויז, און לאָזט קיינעם נישט צו. טישען, בענקלעך, ברעטער, אַלטע טעפּ בלעך — אַלץ איז גוט אין אַזאַ מאָמענט. „אין נאָמען פון געזעץ, עפענט אויף!“ — הערט זיך דער בת־קול פון קאָמיסאַר. מאַכט זיך דער טענענט נישט וויסענדיג און לאָזט „דאָס געזעץ“ צין יענער זייט טיר. דאָס געזעץ חזר'ט ווידער איבער די בעקאַנטע טראַדיציאָנעלע פראַזע. „זאָגט אייער געזעץ“ — קרייט אַרויס די שטים פון איינוואוינער, „אַז מען זאָל מיר געבען אַן אַנדערע דירה לאָז איך די אָפּ!“ נאָך אַ לאַנגע איבעררעדעניש, האָט געבען דאָס „געזעץ“ געמוזט געהן במחילה אַהיים. געוויס האָט זי געהאַט מיטלען איינצוברעכען די טיר, גובר זיין די „טראַנשעעס“ פונ'ם טענענט, אָבער עס גלוסט זיך פאָרט נישט צו געהן מיט בייזען מיט אַן אָרימען טייוועל, באַוואָרפען מיט קינדערלעך, וואָס האָט מאָבילירט אַלע זיינע יאַטלעך זיך אָנצושפּאַרען אויף דער טיר..

און אָנשטאָט אַ דראַמע ווערט פון דעם גאַנצען ענין אַ קאָמעדיע. אָנשטאָט טרעהרען — געלעכטער.

מעשה העלד האָט דער איינוואוינער דערקלערט, אַז ער וועט „קעמפען ביזן לעצטען אָטעם־צוג. וועט קיין פּאָליציי צו זיך נישט אַריינלאָזען. צווישען איין שלאַכט און דער צווייטער „פּראָוועט“ ער אַנטראַקטען. אייגענע און פרעמדע קינדער גיבען זיך אַ לאָז איבער אַלע שטאָקען פון הויז, איבער אַלע טרעפּען, און קומען צוריק מיט פּראָוויאַנט...

אין אַ צרה העלפט מען זיך אַרויס.

ברענגט ליליס קאַרטאָפעל, ושאָושא פּוטער, בעבער—פּאַסאָליעס און זשאַנעס—צפעס אַנדערש.

אַריינגעקראָגען דאָס ביסעל עסנוואַרג אין דער הויז, ווערט מען ווידער פריש און מוטיג צום קאַמף. איז מען ווידער גרייט צו „פאַלען אויף דער באַריקאַדע“ ווי מ'דריקט זיך אויס אויף מיטינג לשון.

שוין עטליכע מאָל ווי פּאָליציי האָט געוואָלט פערהאַנדלען וועגען שלום און אַפילו קיין וואַפענשטילשטאַנד נישט בעקומען. מ'זאָגט יאַקבי, אַז דער טענענט אַליין וואָלט שוין ווי־ס'איז נאָכגעגעבען, שלאָגט ער זיך אָבער אָן אויף דער אָפּאָזיציע פון זיין פרעהליכע יוגנוואַרג וואָס וויל נישט אָוועקלעגען דאָס געווער פון דער האַנד. שפּילט זיך מיט די ווייסע חבריה'ניקעס! זיי ווילען אפילו פאַרבויגען מיט דער שולע, אַבי נישט אָפּטרעטען פון דער פּאָזיציע...

ווער ווייס ווען צו דער מלחמה וועט נעמען אַן עק...

יוגענד איז איינגע'עקשנ'ט!

פירט זי דערווייל די סטראַטעגיע און טאַטע־מאַמע זיצען בכבוד — ווי די אמת'ע גענעראַלען און שפּילען אַ קאָרטעל...

נישקשה די חברה־ליים וועלען שוין די מלחמה געווינען!

און גאָט ווייס מיט וואָס די מלחמה וועט זיך אויסלאָזען, דערווייל איז די פּאָליציי, אויסנאַמסווייז, פּאַציפיסטישער געשטימט ווי דער יונגער דור...

* * *

אין דורכשניט ווערען פערלוירען אין פּאַריז ביי 30 טויזענד מענשען אַ יאָהר. אַ דריטעל פון זיי זוכען זיך אָפּ. דער זוך־דינסט אין דער פּרעפעקטורע באַשטעהט (אָוואַ!) פון גאַנצע 20 אינספּעקטאָרען.

געוועהנליך אַנטלויפט מען פון ווייבער, פון מענער, איבערהויפּט פון שוויגערס. אַ שרעקליכע רעפּוטאַציע האָבען זיי. אַ גאַנצע ליטעראַטור פון וויצען איז איבער זיי געשאַפען געוואָרען אין אַלע לשונות. אין פראַנצויזיש אויך. נאָר אַנטקעגען דער שוויגער איז דער פראַנצויז אומהעפליך. יודען און שוויגערס זענען אפשר פון די נע'רודפטסטע... עלעמענטען אויף גאָט'ס ערד.

אַ געוויסע פראַנצויזישע פאַמיליע האָט זיך געווענדעט צום זוך־אַמט מיט דער בקשה איהר אויפזוכען אַ נאָטאַריוס, וואָס איז איהר פלוצלונג נעלם געוואָרען.

אין אַ געוויסען טאָג האָט די פּאָליציי געפונען דעם פאַרלוירענעם אין אַ צירק. פון אַ נאָטאַריוס איז ער געוואָרען אַ קלאַון. אַ משוגענער? חלילה, אַ דיכטער.

אַ צווייטע מאָל ווערט פלוצלונג פאַרפאַלען אַ שוסטער, אַ לאַפּוטניק, איבערגעלאָזען שוך און דראַטווע, פרוי און קינדער און — והשוסטער איננו. מ'פּאַקט איהם אין פּאַריז. פאַרוואָלט האָט זיך דעם שוסטער צו ווערען אַ „קאַמפער“.

ערנסטער פון אַזעלכע פערשווינדונגען זענען אָבער די וועלכע ווערען פערטריבען דורך דראַמען...

ס'רוב פון די העלדען זענען קינדער.

אַן אָנגעשטעלטער אין שטאָדט־מאַגיסטראַט האָט זיך מיט עטליכע יאָהר צוריק געווענדעט צו דער פּרעפעקטור מיט דער ביטע, מ'זאָל איהם העלפען אויסגעפינען זיין טאָכטער פון 11 יאָהר, וועלכע איז פערפאַלען געוואָרען מיט אַ וואָך צוריק.

געפונען האָט מען דאָס אָרימע קינד אין אַ פּאַריזער סקווער. אָפּגעריסען. אָפּגעשליסען. „וואָס איז דיר, מיידעלע? וואָס ווייסטו?“ און דאָס אָרימע קינד דערצעהלט, אַז פיער מענשען האָבען גערויבט איהר אומשולד. ווער? אַ שלאָס אויפ'ן מויל. ווי קליין דאָס איז אַזוי פיל כאַראַקטער האָט דאָס.

און די מעשה פון די 4 קינדער, וועלכע זענען פערפאַלען געוואָרען אין יאָהר 1924?

דאָס יונגסטע 8 יאָהר דאָס עלטסטע — 12.

נאָך עטליכע חדשים זוכען האָט מען געפונען זייערע טויטע קערפּערס.

נישט געוואַגט האָבען די פערהונגערטע קינדער צו קומען צוריק אַהיים און האָבען זיך בעסער גענומען דאָס לעבען...

קינדער לעבען, טיילמאָל, איבער טראַגישער און שטאַרקער ווי גרויסע מענשען...

נ. פראַנק.

ווייטערדיגע ווילדע מעשים אינ'ם לאַנד פון פּאָגראָמען

וועה־געשריי פון די יודען אין שטעטעל בריטשאַן.

בוקאַרעשט, (י.ט.א.) דער „קורייער איזראַעליט“ מעלדעט: די יודען פונ'ם שטעדטעל בריטשאַן, קריין כאָטין, האָבען זיך געווענדעט מיט אַן אָנקלאַגע צום גענ. רישקאַנו, צום רעגירונגס־קאָמיסאַר פאַר בעסאַראַביען און בוקאָווינע, אין וועלכער עס ווערט צווישען אַנדערן געזאָגט:

„ווי עס ווערט דערוויזען פון די ביילעגענדע דאָקומענטען און 2 מעדיצינישע צייגנישען זענען די יודען פון אונזער שטעדטעל, וואָס זענען געפאָהרען אין פערזאָנען צוג יאַסי־טשערנאָוויץ אַטאַקירט געוואָרען דורך אַ גרופּע קוזיסטען, בעוואָפענט מיט שטעקענס, וואָס האָבען בלייענע עקען. די יודען האָט מען איינציגווייז אַרויסגעשלעפּט פון וואַגאָן אין קאָרידאָר און דאָרט זענען זיי געשלאָגען געוואָרען מיט אַ ווילדער אַכזריות. דריי פון די דאָזיגע רייזענדער זענען דורך די קוזיסטען אַרויסגעוואָרפען געוואָרען דורכן פענסטער פון דעם צוג אין פולען גאַנג און וועגען זייער גורל איז גאָרנישט בעוואוסט. די איבעריגע 17 יודישע רייזענדע האָבען זיך געראַטעוועט מיט'ן לעבען, נאָר אַ דאַנק אַ גוטהערציגען סאָלדאַט, וועלכער האָט זיי געהאָלפען אַראָפּשפּרינגען פון צוג. דער באַהן־פּאַטראָל האָט זיך רוהיג צוגעקוקט צו דעם פייניגען די יודען.

די דאָזיגע ווילדע געשלעגערייען אין די צוגען זענען אַ רעזולטאַט פון דער אַנטיסעמיטישער פּראָפּאַגאַנדע, וואָס ווערט געפיהרט אומגעשטערט די לעצטע צייט אויף די באַהנען. עס ווערט בעהעצט סיסטעמאַטיש געגען דער יודישער פרידליכער באַפעלקערונג, דורך דער פערשפּרייטונג פון בראָשורען און פּראָקלאַמאַציעס מיט אַ העצערישען און פּראָוואָקאַטאָרישען אינהאַלט, וועלכע רופט צו שנאה און געוואַלד־טאַטען.

די דאָזיגע אַנטיסעמיטישע שריפטען ווערען פערשפּרייט מעהרסטענטיילס אויף די באַהנען ביי דער גינסטיגער מיטהילף פון די באַהן־מאַכט.

„מיר זענען ווייט פון מגזם זיין, אָבער מיר די יודישע איינוואוינער פון צפון בעסאַראַביען, וואָס זענען קאָמערציעל פערבונדען מיט די שטעדט קישינעוו און יאַסי זענען געצוואונגען זיך נישט צו באַנוצען מיט דער אייזענבאַהן, ווייל מיר ריזיקירען מיט'ן געזונד און לעבען. אין אונזערע הערצער קומט אַריין דער צווייפעל, צי מיר בירגער פון דעם דאָזיגען לאַנד געפינען זיך נאָך אונטערן שוץ פון די געזעצען און צי געפינען מיר זיך נישט אויסערן געזעץ.

נעמט אונז אונטער אייער שוץ, פערטיידיגט אונזער לעבען און גוטס. אונזער ביטע רעזומירט זיך אין פאָלגענדען: 1) עס זאָל געמאַכט ווערען אַ שטרענגע אויספאָרשונג וועגען דעם געשעהענעם און די שולדיגע זאָלען בעשטראָפט ווערען לויט'ן געזעץ. 2) עס זאָלען אָנגענומען ווערען מיטלען, אַז עס זאָלען אויפהערען די אַנטיסעמיטישע פּראָפּאַגאַנדע אויף די בעסאַראַבער אייזענבאַהנען, כדי די יודישע רייזענדע זאָלען קענען פאָהרען אין נאָרמאַלע בעדינגונגען. 3) עס זאָלען איינגעפיהרט ווערען אַ וואַך אין די צוגען כדי צו פערהיטען דאָס לעבען פון די יודישע רייזענדער“.

אַ ראַם זענען די בעסטע שאָקאָלאַד און טאַבלעטשקעס בעריהמט און אָנערקענט אויף דער גאַנצער וועלט אַלס געזונד און געשמאַק כּשר לפּסח.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. פאַר לונגען־ און האַרץ־קראַנקהייטען, בעשטראַלונגען מיט קינסטליכע בערג־זון.
נעמט אָן נאָכמיטאָג 3—5

H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-52.
ספּעציאַליסט פאַר הויט, [illegible] און [illegible] קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־לאַמפּען (האָר־אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט

נײַער פאָלקסבלאַט
14. אפריל 1927.

דאָס לאָדזשער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
14. אפריל 1927.

14 דאָנערשטאָג יב ניסן תרפ"ז	אפריל זון-אויפגאַנג 5.37 זון-אונטערגאַנג 5,50 לענג פון טאָג, 12,13

אויסערגעוועהנל. קרימינאַל-סענסאַציע אין לאָדז

אַ באַנדיט. — אַ היפּנאָטיזער. — דער געהיימנישפולער פאַרשוין אין שוואַרצע אָנגעטאָן מיט די שטאַל-שאַרפע אויגען. — פרוי פון אַ לאָדזער פּאָרוטשניק שלאָפט שוין דעם פערטען טאָג. — דער קרבן אַליין זאָל האָבען היפּנאָטיזירטערהייט אָנגעוויזען אויפן געלד. — דער באַנדיט האָט צונעראויבט 3000 זלאָטעס און נישט איבערגעלאָזט נאָך זיך קיין שום שפּורען. — די גאַנצע לאָדזער מעדיצינישע וועלט איז פאַראינטערעסירט מיט דעם געשעהעניש.

(§) געכטען איז לאָדז אויפגערודערט געוואָרען פון דער ידיעה, אַז אויפ'ן לאָדזער בריק האָט זיך באַוויזען אַ ביז-איצט נאָך נישט געוועזענער באַנדיט, וועלכער איז גלײַכצײַטיג אַ היפּנאָטיקער פון שטאַרקסטען כח און אַלס זײַן קרבן איז די פערגאַנגענע נאַכט געפאַלען די פרוי פונ'ם לאָדזער פּאָרוטשניק פּאַיאָנק.

די דאָזיגע געשיכטע שטעלט זיך פאָר אויף אַזאַ אופן:

שוין פון עטליכע יאָהר וואוינט אויף שיע-קיצעוויטש גאַס 3-5 דער פּאָרוטשניק וולאַדיסלאַוו פּאַיאָנק צוזאַמען מיט זײַן פרוי מאַריאַ. אין דער וואוינונג פון פּאָרוטשניק געפינט זיך אויך אָפט דער אָרדינאַנס שימאַנסקי, וועלכער וואוינט אויף די שטובען.

פּאָר. פּאַיאָנק אַרבייט אין דער מיליטערישער אינטענדאַנטור און היינטיגע וואָך האָט ער גראָד אויך געהאַט טאָג-דיזשורען. אָבער זונטאָג איז צו איהם געקומען זײַנער אַ חבר פון דער אינטענדאַנטור און געבעטען, אַז ער, פּאָר. פּאַיאָנק, זאָל איהם פערטרעטען אויף אַ נאַכט-דיזשור. דער פּאָר. פּאַיאָנק האָט דעם חבר צוליב געטון און אַוועק אין דער אינטענדאַנטור אויף אַ נאַכט-דיזשור.

פּאָרוטשניק פּאַיאָנק'ס פרוי, האָט בײַם אַוועקגעהן פון איהר מאַן איהם געמאַכט אַ פאַרוואורף, פאַרוואָס ער געהט אַוועק אויף בײַנאַכט צוליב עפּעס אַ חבר און דערבײַ האָט זי איהם דערצעהלט, אַז די לעצטע צייט לײַדט זי שטאַרק אויף איהרע נערווען און האָט מוֹ אַ פאַליין צו זײַן אין שטוב.

די סיבה פון איהרע נערווען-לײַדען, האָט פרוי פּאַיאָנק דערצעהלט זאָל זײַן דאָס, וואָס די לעצטע טעג קומט אָפט צוגעהן עפּעס אַ הויכער מאַן מיט גרויסע שאַרפע שטאָל-אויגען, אָנגעטון אין אַ לאַנגען שוואַרצען ראָק און אַ ווײַסען קראַגען און דורכדרינגענדיג זי שטאַרק מיט זײַן היפּנאָז-בליק, פרעגט ער זיך אויפ'ן פּאָרוטשניק פּאַיאָנק

די דאָזיגע וויזיטען האָט דער געהיימנישפולער פאַרשוין געמאַכט עטליכע מאָל און אויף דער ביטע, ער זאָל זאָגען זײַן נאָמען, האָט ער געענטפערט, אַז ער איז אַ פרײַנד פון פּאָרוטשניק פּאַיאָנק. קיין נאָמען האָט ער נישט געזאָגט.

דער פּאָרוטשניק פּאַיאָנק האָט דעם ענין נישט גענומען ערנסט און איז אַוועק אין דער אינטענדאַנטור.

אינדערפריה, ווען דער אָרדינאַנס איז געקומען, ווי געוועהנליך, אויפרוימען די שטיבער, האָט ער געטראָפען די טיר אָפען און אין די שטובען איז געווען אַ שרעקליכע אונאָרדנונג: די שאַנק זענען געווען אָפען, אויף דער ערד איז געלעגען פונאַנדערגעוואָרפען די וועש און בעטקלײַדער זענען געווען איבערגעדרעהט.

דער אָרדינאַנס שימאַנסקי האָט באַלד בעקומען אַ פערדאַכט, אַז דאָ האָבען בײַנאַכט געבאַלעבאַטעוועט גנב'ים. זײַן פערדאַכט האָט זיך נאָך מעהר פערשטאַרקט, ווען ער איז אַרײַן אין שלאָף-צימער און דאָרט געטראָפען שלאָפען די פרוי פון פּאָרוטשניק. ווען ער האָט זי געפּרובט אויפוועקען, האָט זיך איהם דאָס נישט אײַנגעגעבען.

שימאַנסקי האָט דעריבער טעלעפאָנירט אין דער אינטענדאַנטור און דערצעהלט דעם פּאָרוטשניק וועגען אַלץ, וואָס ער האָט געזעהען, פאָרלעגענדיג איהם שנעל קומען אַ היים.

דער פּאָרוטשניק איז געקומען. אַלע פּרובען אויפצואוועקען די פרוי פונ'ם שלאָף זענען נישט געלונגען. ער האָט דעריבער גערופען דעם דאָקטאָר קלאָזענבערג, וועלכער וואוינט אין דעם זעלבען הויז. דער דאָקטאָר האָט אָנגעווענדעט אַלע מיטלען אַפילו געשמאַכטען מיט נאָדלען און געגאָסען אַמאָניאַק אין דער נאָז. ס'האָט גאָרנישט געהאָלפען. באַלד זענען אַרויסגערופען געוואָרען אויך דאָקטוירים פון פּאָגאָטאָוויע און ווידער האָט גאָרנישט געהאָלפען.

מ'האָט די שלאָפענדע פרוי אָפּגעפיהרט אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל, וואו ס'איז באַלד געמאַכט געוואָרען אַ קאָנסיליום צווישען די דאָקטוירים חיים, ווילאַנד און קלאָזענבערג. אויפצוועקען די פרוי פון שלאָף איז אָבער נישט געלונגען.

אויפ'ן אָרט פון געשעהעניש זענען אָנגעקומען: דער קאָמענדאַנט גידזיעלסקי, קאָמיסאַר ווייער און אַנד., וועלכע האָבען אונטערגענומען אַן ענערגישע אויספאָרשונג.

צוליב דעם, וואָס דער אויסערגעוועהנליכער באַנדיט האָט נישט איבערגעלאָזט נאָך זיך קיין שום שפּורען, איז די אויספאָרשונג שטאַרק בעשווערט.

מיט דער דאָזיגער אומגעוועהנליכער געשעהעניש אינטערעסירט זיך איצט די גאַנצע מעדיצינישע וועלט פון לאָדז.

ס'איז פאַראַן אַ השערה אַז מ'האָט דאָ צו טון מיט אַ היפּנאָז פון שטאַרקסטען כוח נאָך מעהר איז וואויל ערליך דער פאַקט, וואָס די שענק זענען אויפגעשלאָסען געוואָרען מיט די ריכטיגע שליסעלעך און עס פעהלען 3000 זלאָטעס. דאָס בעווייזט, אַז דער היפּנאָטיזער-באַנדיט האָט בעפוילען זײַן קרבן אַלצדינג אָנווייזען און אויספיהרען לויט זײַן ווילען.

דער ווײַל ליגט שוין די פרוי אין לעטאַרגישען שלאָף דעם 4-טען טאָג. זי ווערט דערנעהרט מיט קינסטליכע מיטלען. ווי די דאָקטוירים פערזיכערען, וועט די פרוי לעבען. אָבער ווען זי וועט קענען קומען צום בעוואוסטזײַן, און צי זי וועט קענען עפּעס דערצעהלען — איז נישט בעוואוסט.

טעטיגקייט פון לאָדזער רעטונגס-קאָמיטעט.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז אין רעטונגס-קאָמיטעט, צוליב'ן פערענדיגען דעם יאָהר-טעטיגקייט פאַרגעקומען אַ פרעסע-קאָנפערענץ.

דער לאָדזער רעטונגס-קאָמיטעט איז געווען דער ערשטער, וואָס האָט אָנשטאָט גרויסגעבען נדבות בעשלאָסען גרויסגעבען לאַנגטערמיניגע אָהנפּראָצענטיגע הלוואות און אויף אַזאַ אופן פיל מיטגעווירקט צום אײַנהאַלטען עקזיסטענצען פון פיל הונדערטער יודישע פאַמיליעס אין לאָדז. דאָס איז אָנגענומען געוואָרען דורכ'ן „דזשאָינט" און איז שפּעטער געוואָרען אַ מוסטער פאַר אַ גאַנצע רייהע אַזעלכע אינסטיטוציעס אין פּוילען, וואָס זענען פערוואַנדעלט געוואָרען אין אָהנפּראָצענטיגע הלוואה-קאַסעס.

די טעטיגקייט פון דעם רעטונגס-קאָמיטעט איז צוגעגאַנגען בעזונדערס אין אָנהויב מיט פיל שוועריגקייטען. דער „דזשאָינט" האָט געשטעלט אַ בעדינג, אַז ער וועט געבען אַזוי פיל, וויפיל עס וועט געזאַמעלט ווערען אויפ'ן אָרט און די ה"ה בודזינער און וואַקס האָבען אַרויסגעוויזען זעהר פיל ענערגיע בײַם זאַמלען דאָ אויפ'ן אָרט. אין פערלויף פונ'ם יאָהר איז געזאַמעלט געוואָרען ביז 160 טויזענד זלאָטעס, דערבײַ האָט דער פּרעזידענט ה' בודזינער אַליין געזאַמעלט איבער 100 טויזענד זלאָטעס. פון דער לאָדזער לאַנדסמאַנשאַפט אין אַמעריקאַ איז אָנגעקומען 1700 דאָלאַר און דער „דזשאָינט" האָט געגעבען 35 טויזענד דאָלאַר.

לעצטענס האָט דער „דזשאָינט" פערלאַנגט, אַז די געלדער, וואָס ער האָט ביז איצט איבערגעוויזען דעם רעטונגס-קאָמיטעט זאָלען פערעכענט ווערען אַלס הלוואות און, אַז דער קאָמיטעט זאָל זיך פערפליכטען זיי צוריקצאָהלען אויף דער פאָדערונג פון „דזשאָינט". די דאָזיגע פאָדערונג האָט דער „דזשאָינט" מאָטיווירט מיט דעם, וואָס אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן איבערבויען דעם קאָמיטעט אין אַן אָהנפּראָצענטיגער הלוואה-קאַסע, וויל ער נישט אין וועמענס הענד ס'וועט אַרײַנפאַלען די לייטונג און וויל זיך דעריבער זיכערען אויף יעדען פאַל.

דער לאָדזער קאָמיטעט איז אָבער נישט אײַנגעגאַנגען אויף דער פאָדערונג ווײַל בעזונדערס די ערשטע בעטרעגע זענען געגעבען געוואָרען אויף פונאַנדערצוטיילען אַלס אונטערשטיצונגען און נישט אַלס הלוואות. נאָך לאַנגע אונטערהאַנדלונגען איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז אַ העלפט פון די ביז איצט דערהאַלטענע בעטראַגען און אַלע בעטראַגען וואָס וועלען אָנקומען פון איצט אָן וועלען פערעכענט ווערען פאַר הלוואות.

דער רעטונגס-קאָמיטעט האָט אין משך פון יאָהר בעפרידיגט פון 5.876 ביטעס (2 טראָג. פון די אָנגעגעבענע ביטעס זענען אָפּגעוואָרפען געוואָרען) 4917 אויף דער סומע פון צירקאַ 800.000 זל. דערבײַ איז געווען 2,594 ביטעס פון קלײַנהענדלער אויף 511 134 זל.; 232 קלײַן-פאַבריקאַנטען אויף אַ סכום פון 62.525 זל; 955 ביטעס פון האַנדווערקער אויף 175.860 זל; 39 פרײַע טראַ פעסיעס אויף 10 210 זל; און 123 פערש. אויף 22 350 זל.

פון נאָוועמבער ביז מערץ האָט דער רעטונגס-קאָמיטעט געפיהרט אַ זעהר בעגרעניצטע טעטיגקייט און האָט געהאָט גאָר די סכומים, וואָס זענען אײַנגעפלאָסען פון די צוריקגעצאָהלטע הלוואות.

די וואַרשאָווער צענטראַלע האָט אָן געגעבען דעם קאָמיטעט 2,000 דאָלאַר אויף אײַנצואָרדנען אַ פּראָדוקטיר-קאָאָפּעראַטיוו פאַר די לוין-וועבער. דער דאָזיגער קאָאָפּעראַטיוו האָט געזאָלט געשאַפען ווערען אונטער דער פיהרונג און פעראַנטוואָרטליכקייט פונ'ם רעטונגס-קאָמיטעט, ס'איז שוין געפונען געוואָרען אַ לאָקאַל, זענען געמאַכט געוואָרען אַלע פאָרבערײַטונגען, נאָר דאָ האָבען די פערטרעטער פון לוין-וועבער-פער‑אײַן ערקלערט, אַז זיי ווילען אַלײַן האָבען דאָס פולע רעכט צו דיספּאָנירען און דער קאָמיטעט נישט האָבענדיג, דערצו קיין רעכט, האָט דעם בעטראָג צוריקגעשיקט קיין וואַרשאַ און פון דעם ענין איז גאָרנישט געוואָרען.

דער רעטונגס-קאָמיטעט פיהרט איצט אויך אַ סטאַטיסטיק מיט אַ קלאַסיפיצירונג פון די פּאַציענטען, וואָס האָט זיכער אַ גרויסען ווערט. 96 פּראָצענט פון די, וואָס האָבען גענומען הלוואות האָבען זיי פּינקטליך אָפּגעצאָהלט און אַ גרויסער טייל פון זיי בעקומט, נאָך דעם אָפּצאָהלען די הלוואות, נײַע הלוואות, איצט האָט זיך די צאָהל פּינקטליכע צאָהלער שטאַרק פערקלענערט און איז געפאַלען ביז 87 פּראָצענט.

מיט'ן אָפּשטעלען פון די סובסידיעס פון „דזשאָינט", ווערט די לאַגע פון רעטונגס-קאָמיטעט זעהר אַ שווערע. די אינסטיטוציע האָט זיך אָבער שוין אַזוי ענטוויקעלט און לייסטעט אַזאַ וויכטיגע אַרבייט, אַז ס'וואָלט געווען אַ גרויסער געזעלשאַפטליכער פערברעכען, ווען די יודישע געזעלשאַפט זאָל נישט אונטערשטיצען אַזאַ וויכטיגע פּאָזיציע פון יודישער הילף און אויפבוי, היינט צו טאָג זענען דאָ אַנ'צורך פון 250 צאָהלער, וואָס פון זיי פעלט איין אַנ'צורך 5,000 זל. אַ חודש, דערבײַ צאָהלען 127 גרעסערע בעטראַגען אין די איבריגע — קלענערע. נאַטירליך, אַז אין לאָדז איז עס אַפילו נישט דער מינימום פון דעם, וואָס ס'קען און מוז געשאַפען ווערען פאַר אַזאַ וויכטיגען צוועק. און ס'איז קיין ספק נישט, אַז דאָס פּראַקטישע לאָדז וועט האָבען דעם געזונטען חוש פאַר אַזאַ וויכטיגער אינסטיטוציע, ווי דאָס איז דער רעטונגס-קאָמיטעט און וועט שאַפען פאַר איהר די נויטיגע מיטלען, כדי זי זאָל קענען ווײַטער פיהרען איהר נוצליכע און וויכטיגע טעטיגקייט.

י. הינדעס.

חול המועד פסח וועט געוויזען ווערען דאָס מײַסטערווערק פון יודישען פילם-קונסט
„יודישע גליקען"
רעאַליזירט פון „גאָסקינאָ"—מאָסקווע לויט שלום עליכם'ס „מנחם מענדל"
אויסגעפיהרט דורך אַרטיסטען פון „הבימה"
אין Grand-Kino

חגא.

אין דער וואַיעוואָדזשאַפט, אויף דער פּאָסט און אין מאַגיסטראַט

(–) היינט וועט די וואָיעוואָדזשאַפט זײַן טעטיג נאָרמאַל, ווי שטענדיג.

מאָרגען פרײַטאָג וועלען די ביוראָ'ס אין דער וואָיעוואָדזשאַפט, דער סעקרעטאַר און די דעפּאַרטאַמענט-לייטער אויפנעהמען אינטערעסאַנטען נאָר ביז 9 אַ זייגער, איבערמאָרגען, פרײַטאָג — נאָר ביז 12 בײַטאָג.

שבת און זונטאָג וועט די וואָיעוואָדזשאַפט זײַן פערמאַכט.

* * *

(–) שבת וועט די פּאָסט זײַן טעטיג נאָרמאַל. זונטאָג וועט די פּאָסט זײַן אײַנגאַנצען געשלאָסען. עס וועלען גאָר אָפּגעשיקט ווערען עקספּרעס בריף.

מאָנטאָג וועט די פּאָסט זײַן אָפען פון 9 ביז 11 פאַרמ.

* * *

(מ) אַלע אַמטען און אינסטיטוציעס וואָס אונטערליגען דער לאָדזער שטאָט-פערוואַלטונג וועלען אָפען זײַן מאָרגען, פרײַטאָג ביז 1 מיטאָג און שבת ביז 12 מיטאָג.

פּראָטעסט-טעג

היינט, מאָרגען און שבת.

היינט דאָנערשטאָג, מאָרגען פרײַטאָג און איבערמאָרגען שבת, זענען טעטיג די רעציעפּטען-קאַנצעלאַריעס און ווערען ווערען פּראָטעסטירט.

שטיצע

פאַר אַרבייטסלאָזע.

(ס) היינט הויבען זיך אָן די אויסצאָהלונגען פון די אונטערשטיצונגען פאַר אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע. היינט וועלען בעקומען אויסגעצאָהלט די אַרבייטסלאָזע, וואָס האָבען לעגיטימאַציעס מיט די נומערן 1046 ביז 2400, מאָרגען וועלען אויסגעצאָהלט ווערען די לעגיטימאַציעס פון נומער 2400.

פון קולטור-אַמט

לעצטער טאָג פון דער פּסח-שטיצע.

היינט איז דער לעצטער טאָג פון אַרויסגעבען טאַלאָנען אויף דער פּסח-שטיצע פון קולטור-אַמט. עס ווערט אַרויסגעגעבען: פון 10 ביז 3 און פון 6 ביז 9 אָוונט.

ווער עס וועט היינט נישט אָפּנעהמען די טאַלאָנען פערלירט דאָס רעכט אויף דער שטיצע.

וועגען שטיצע פאַר אָרימע שילער.

די אויפזעהערין פון דער אַלגעמיינער פאָלקס-שול אויף זאַחאָדניע 42, פרוי מ. ווייסקאָפּ, ווענדט זיך מיט אַ וואַרימען אַפּעל צו אַלע פערמעגליכע עלטערן פון די שילער, אַז זיי זאָלען שפּענדען, לויט זייער כוח, פאַר די אָרימע שילער פון דער דאָזיגער שול, וועלכע געהען נאַקעט און באָרוועס און האָבען נישט צו עסען.

וועגען דער דאָזיגער פראַגע ווערט אויך צונויפגערופען אַנ'עלטערן-קאָנפערענץ, צו וועלכער ס'ווערען אײַנגעלאַדען אַלע עלטערן פון די שילער פון דער שול זאַוואַדזקאַ 42.

אַנ'אַעראָפּלאַן

צווישען לאָדז און וואַרשאַ.

(און) פון 15. ה. ח. אָן הויבט-אָן צו קורסירען אַ דירעקטער אַעראָפּלאַן צווישען לאָדז און וואַרשאַ.

וויכטיג פאַר אַלע!
כשר לפסח!
די בעסטע און געשמאַקסטע עכטע אַלטע
אונגער-ווײַנען, מעהר, ראָזינען-ווײַנען פון אייגענער אויסאַרבייטונג
שפּריט כשר לפּסח
בעקומט מען צו מעסיגע פּרײַזען בײַ די פון לאַנג בעקאַנטע פירמע
מענדל בערנשטיין, נאַוואָמיעסקאַ 30, טעלעפאָן 30-58.
בעמערקונג: נאַטור-רויט-ווײַן אויך ספּעציעל פאַר צוקער-לײַדענדע.
רעעלע בעהאַנדלונג! | חורט און רעטייל!

ערב-פּסח'דיגער קהלה-יריד.

דער העלד פון טאָג.

אין דער קהלה טומלט זיך ווייטער. צעלטען איז עפּעס רעכט געווען פריילעך, ווייל אין שטאָט האָט מען זיך דערוואוסט, אַז אין דער קהלה איז פאַראַן אמת׳דיג כסף. קיינער האָט דאָך ביז איצט נישט געוואָלט גלייבן...

הויבט מען ערשט אָן צו קומען און פאָדערן, און דער העלד פון טאָג איז דער פּרנס אליהו קאַראַ, דער פאָרזיצענ־דער פון דער פּסח־קאָמיסיע, אַלע העבר זענען אויסגעשטרעקט צו איהם, אַלע רעדען צו איהם מיטאַמאָל, אַלע שרייען, אַלע פאַרלאַנגען פון איהם, און ר׳ אליהו זיצט בנעימות, נעהמט דאָס גלעקעל אין האַנד אַריין און זאָגט אַפּיציעל:

— אויב איך בין יאָ פּרעזעס, וועל איך ערטיילען ווערטער, איך בעט צו רעדען לויט דער רייה. דאָס וואָרט האָט דאָזאָר ר׳ מענדעל זאַטערפעלד.

דער געוועזענער תקיף פון דער געוועזענער מעהרהייט, ר׳ מענדעל, לאָזט זיך אָבער נישט שפּייען אין קאַשע און זאָגט:

— איך האָב נאָך היינט אויף אַ דעה, איך וועל רעדען, ווען איך וועל וועלען...

ארימער ה׳ נאַדעל, נעביך

אויב עמיצען איז נישט מקנא צו זיין, איז עס דער צמינע־סעקרעטאָר ה׳ נאַדעל. ער האָט בעקומען די טעקע מיט׳ן געלד אין דער האַנד און כאַפּט ווערג זיך. נישטאָ, וואו אַוועקציזעצען זיך, וואו עפּיס צו שרייבען, וואו אויסצו־צאָהלען, אומעטום פול מיט יודען, וועלכע זיצען אויף די טישען, אויף די פענסטער, אין מיטען שטוב, שפּייען אויף דער פּאָדלאָגע, וואַרפען מונדשטו־קען און שמועסען זיך געמיטליך וועגען זייערע פּריוואַטע געשעפטען.

— יודען, איך בעט אייך לאָזט אַר־בייטען,— בעט זיך ה׳ נאַדעל,— איך בין פאַראַנטוואָרטליך פאַר דער קאַסע, איך וועל דאָך האָבען אַ טעות, לאָזט מיר פריי אַ טיש.

אָבער די יודען הערען אַ הם ווי די קאַץ און איינער, וועלכער איז פאַרנומען מיט אַ שמועס וועגען סטריקאָווער רבי, וועלכער זאָל ווערען רב, שרייט אויס:

— די „פּאָזשאָנדקעס" אין גמינע, מ׳שטיינט געזאָגט: אָנשטאָט צו אַרביי־טען, שרייט מען גאָר...

דא איז נישט קיין מאָניסטראַט.

איינער אַ יוד שטעהט זיך גאַנץ בנעימות און בלעטערט דאָס קאַסע־בוך און די ליסטעס פון די שטיצע־נעהמער, צו איהם גנעהט צו דאָזאָר האָפמאַן און פרעגט:

— ר׳ יוד, וואָס זוכט איהר דאָ, וואָס האָט איהר דאָ צו קוקען אין די ביכער.

דער יוד קען נישט בעגרייפען די „חוצפּא" פון דאָזאָר האָפמאַן און צו בייזערט זיך.

— וואָס איך טאָר שוין נישט אַריינ־קוקען אין די ביכער? וואָס איז דאָ אַ מאָניסטראַט, אַנ׳אוזשאָן סקאַרבאָווי? דאָ איז דאָך אַ יודישע גמינע!

די שטיבלעך דעלעגאַטען.

נאָכטען האָבען בעקומען געלד די לאַדזערבתי תפילות פאַר זייער גוטס־בעדערפטיגע, דעלעגאַטען פון 327 בתי תפילות זענען געקומען אָפּנעהמען דאָס געלד, און ביי דער זייט פון דעם אויס־צאָהלער שטעהט ר׳ וואָלפיש און זאָגט עדות, ווער ס׳איז יאָ אַ ריכטיגער גבאי און ווער נישט, וועמען מ׳קאָן אויסצאָה־לען און וועמען נישט, און ווען איינער פון די בעטולמעכטיגטע ווערט דורך וואָלפיש׳ן קווסטיאָנירט, ברומט ער אונטער׳ן נאָז.

איז דאָ איבער וואָס זיך צו רייסען, אַז סך־הכל גיט מען 8 גילדון פאַר יעדען פאַרשוין...

א׳ז׳ו

שטראָפען פאַר האַלטען שמוציג די הייזער.

(מ) דער רעגירונגס קאָמיסאַריאַט האָט מיטגעטיילט דעם געזונדהייטס אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט, אַז פאָלגענדע פּער זאָנען זענען בעשטראָפט געוואָרען פאַר׳ן אַנטיסאַניטאַרען צושטאַנד פון זייערע הייזער: ראַנטשקאָווסקי ראָמאַן, וואָ־לטשקאַ 14; הירשביין מאָטיל, ציגעל־גאַס 17; פּאַרזשענטשעווסקי בער, קי־לינסקי 131; גרינוואַלד רהיינאָלד, ראַ־קאָטשיסקאַ 12; רובין ישראל, גאָוואָ־וואַרשעווסקאַ 16 און וויינענבערג שרה, נאָווא־וואַרשעווסקאַ 1.

ה׳ ליבראַך — ליטער פון ציוויל-שטאַנד-אַמט.

ווי בעקאַנט איז דער לייטער פון ציוויל־שטאַנד־אַמט ה׳ אַלעקסי רזשעוו־סקי בעשטימט געוואָרען אַלס לאָדזער סטאַראָסטע. ער האָט דעריבער זיך גע־ווענדעט צום לאָדזער מאַגיסטראַט ווע־גען אַנ׳אונבעצאָהלטען אורלויב. דעם מאַגיסטראַט איז די ביטע נאָכגעקומען און האָט ה׳ רזשעווסקי ערטיילט אַנ׳אונטערמיניגען נישט בעצאָהלטען אור־לויב. אַלס שטעל־פערטרעטער אויפ׳ן אָרט פון ה׳ רזשעווסקי אַלס לייטער פון ציוויל־שטאַנד אַמט איז פונ׳ם 9 טען אַפּריל אָן בעשטימט־געוואָרען זיין גע־הילף ה׳ ליבראַך.

„סמבטיון" הויבט-אָן שפּילען דעם ערשטען טאָג פּסח אין לאָדז.

פון זונטאָג, דעם ערשטען טאָג פּסח אָן, הויבט אָן אין זאַל פון פילהאַרמאָ־ניע צו שפּילען דאָס וואַרשאָווער רעווי־טעאַטער „סמבטיון".

„סמבטיון" האָט זיך שוין דערוואָר־בען די אָנערקענונג פון וואַרשאָווער פּובליקום און וועט געוויס אויך שטאַרק געפעלען ווערען דעם לאָדזער עולם.

קיין לאָדז קומט „סמבטיון" מיט די בעסטע אַרטיסטישע קרעפטען און ברענגט אויך מיט אייגענע קינסטלערי־שע דעקאָראַציעס, קאָסטיומען, רע־פלעקטאָרען און ד. גל.

צווישען די אַרטיסטען געפינען זיך די גוט בעקאַנטע ה״ה: פעניגשטיין, לעדערמאַן, נאָזשיק, שטאָקפעדער, בירנ־בוים, גרינשפּאַן, לצווין; פרויען: שטאָק־פעדער, גאָזעל, מאַניעלאַ, פאַרבער א. אַנד. די מוזיקאַלישע לייטונג געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון דיריגענט הויינבערג.

עס וועלען אויפגעפיהרט ווערען די נייעסטע שלאַגערס לידער, קופּלעטען, סקעטשען, סצענקעס פון די שרייבער: סונקעלער. לוסטיגער פּעסימיסט, נאָדעל־מאַן, נאָזשיק און האָכשטיין.

מאַלי פּיקאָן, פּאַלאַ נעגרי, ראַמאָן נאַוואַראַ

האָבען זייער ערפאָלג צו פערדאַנקען זייער שעהנהייט!

ווילסטו אויך זיין שעהן???

טאָ קויף איין אויף פּסח דיין קאָסמעטיק, ווי: פּודער, זייף, קעל־נישע בלומען־וואַסערן, פּערפומען, פערשידענע קרעמען אינ־און אויסלענדישע צו די שאַרפסטע קאָנקורענץ־פּרייזען

נור ביי דער רעעלסטער פּערפומעריע פון

J. DRUKIER

11 ZAWADZKA 11

פאַר ענגראָססטע ־גרעסערער ראַבאַט!

בעמ.: דאָס בעזוכען מיין געשעפט איז אָהן קויפצוואַנג.

לאָדזער שטאָט-ראַט ווערט נאָך נישט פונאַנדערגעלאָזט.

(מ) פּרעזידענט אינאָרסקי האָט געכ מען געוויילט אין וואַרשא און האָט פאַרבעטען דעם וויצע־אינערן מיניסטער יאַראָשינסקי צו דער ערעפנונג פון צו־זאַמענפאָהר פון דאָקטוירים און סאַני־טאַרע טוער, וועלכער וועט פאָרקומען אין לאָדז דעם 24. ה. ח.

ווי מ׳האָט דעם שטאָט־פּרעזידענט אינפאָרמירט אין וואַרשא, איז איצט נישטאָ קיין רייד וועגען פונאַנדערלאָ־זען דעם לאָדזער שטאָט־ראַט.

דער פּרעזידענט האָט אויך בעזוכט דעם לאָדזער לאַורעאַט אַלעקסאַנדער שווינטאָכאָווסקי, וועלכער האָט האַר־ציג געדאַנקט דער שטאָט לאָדז פאַר דעם ליטעראַרישען פּריז, וואָס ער האָט בעקומען.

דער פּסח פאַר יודישע זעלנער

היי-יאָהר זאָל דער יום-טוב זיין גאָר א גראַפּענער.

(—) היינטיגעס יאָהר וועט פאַר די יודישע זעלנער איינגעאָרדענט ווערען דער יו״ט גאָר אויף אַ פיינעם אופן. די סדרים און מיטאָגען וועלען פאָרקו־מען אין גערזלד׳ס רעסטאָראַציע. בעת די סדרים און די מיטאָגען וועלען אָנ־וועזענד זיין פאָרשטעהער פון דער קהלה־פערוואַלטונג און ה׳ מ. עפּשטיין, וועלכער האָט שוין ביי אונז די טראַ־דיציע אויף אָנצופיהרען מיט דער פּסח־אַקציע פאַר די יודישע זעלנער.

נעכטען האָט שוין דער פאָרזיצער פון דער פּסח־הילפס־קאָמיסיע, דאָזאָר קאַראַ און דער גמינע־סעקרעטאָר ה׳ נאַדעל איינגעקויפט וויין און שפּירט צו די סדרים, און אַלע יודישע זעל־נער, וואָס חילען פערברענגען די סדרים אין די יום־טוב טעג אין אַ היימישער און וואַרימער סביבה, וועלען עס היי־יאָהר קענען דערגרייכען.

זעלנער־קיך אָדער מיט דער קהלה. דעפּוטאַט מינצבערג בעטן איבערצו־געבען, אַז דאָס בעפרייען די יודי־שע זעלנער קומט היי־יאָהר אָן בע־זונדערס שווער, ווייל דער יודישער פּסח פאַלט־אויס צוזאַמען מיט׳ן קריסט־ליכען. דעריבער קאָן גאַנץ מעגליך זיין, אַז איינצעלנע יודישע זעלנער וועלען בע׳גולה׳ט ווערען. אין דעם פאַל, וועט נישט מעגליך זיין קיין שום אינטער־ווענץ. דעפּ. מינצבערג האָט זיך נאָר בעמיהט אויסצופועל׳ן, אַז ביים איבער־לאָזען מאַגכע זעלנער אין די קאַזאַר־מעס, זאָלען די יודישע זעלנער נישט בעזונדער ליידען. די פערטיילונג זאָל זיין אַ גערעכטע צווישען יודען און נישט־יודען.

אין פאַל, ווען ס׳וועט אויסקומען צו ליידען גאַנצע פאָרמאַציעס פון יודישע זעלנער, קאָנען זיי זיך ווענדען צום דעפּ. מינצבערג וועט ער אינטערווע־נירען.

יודישע זעלנער וועלען בעפרייט ווערען אויף יום-טוב.

(—) אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן אָנקו־מענדען יום טוב, האָט דעפּ. מינצבערג נעכטען אינטערווענירט אין דער שטאָט־קאָמענדע וועגען בעפרייען די יודישע זעלנער אויף פּסח.

אין רעזולטאַט פון דער אינטערווענץ איז איבערגעשיקט־געוואָרען אַ בעפעהל צו אַלע מיליטער־פאָרמאַציעס וועגען בעפרייען די יודישע סאָלדאַטען פון פרייטאָג דעם 15. אַפּריל 3 אַ זייגער נאָכמיטאָג ביז מאָנטאָג אויפדערנאַכט.

די צווייטע טעג יום טוב ווידער פון פרייטאָג 3 אַ זייגער ביז זונטאָג אויפדערנאַכט.

חול־המועד וועלען די יודישע זעל־נער קאָנען בעפרייט ווערען אויף אַ פּאָר שעה יעדען טאָג לויט אַ פאַרשטענדיגונג מיט די איינאָרדנער פון דער פּסח׳דיגע

קרבנות פון אונערלויבטע אָפּעראַציעס

פּראָצעסען פון אקושערקעס, וועלכע האָבען אָפּגעטריבען געבורטען און די פאַציענטקעס זענען געשטאָרבען.

(—) לעצטענס פערמעהרען זיך אַלץ מעהר די פאַלען פון אונערלויבטע אָפּעראַציעס, וועלכע ס׳פיהרען אָדורך צערברעכערישע אַקושערקעס איבער זייערע אונגליקליכע אָבער נאַאיווע פּאַציענטקעס

צוויי אַזעלכע פּראָצעסען זענען פאָר־געקומען אין לאָדזער קרייז־געריכט. אין ביידע פאַלען זענען די אונגליקליכע פרויען, וועלכע האָבען זיך געלאָזט אָדורכפיהרען די אָפּעראַציעס, געשטאָר־בען.

אין ערשטען פאַל איז אויף דער בע־שולדיגונגס־באַנק געזעסען די 25־יעה־ריגע אַקושערקע סטאַניסלאַווא יאַניאַק, וועלכע האָט אָפּגעטריבען די שוואַנ־גערשאַפט ביי דער 20 יעהריגער זעגאַמ־ביאַ בוכאַייזער. 2 טעג נאָך דער אָפּע־ראַציע איז בוכאַייזער געשטאָרבען. דאָס געריכט האָט פער׳משפט די אַקושערקע יאַניאַק אויף 2 יאָהר טורמע און פער־לירען אַלע רעכט.

אין צווייטען פאַל איז אָנגעקלאָגט־געוואָרען די 65־יעהריגע מאַריאַנגאַ דלוזשינסקאַ, וועלכע האָט דערפיהרט צום טויט דורך אָפּטרייבען אַ קינד דער 18־יעהריגער פעליקסאַ כאַן. אויך זי איז פער׳משפט־געוואָרען צו 2 יאָהר טורמע און פערלירען אַלע רעכט.

שטורמישע פערזאַמלונג אין האַנד-ווערקער-פערבאַנד.

אַלץ די פּסח שטיצע.—דאָזאָר האָפמאַן פערלאָזט די פערזאַמלונג.—די פערזאַמלונג דריקט איהם אויס צוטרוי.

(—) נעכטען איז אין האַנדווערקער־פערבאַנד (פּאָלודניאָווע 4) פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון אַלע פעראיינס־פאָר־שטעהער, כדי צו פערטיילען די פּסח שטיצע (4250 זלאָטעס) וואָס איז אָפּגע־נומען געוואָרען פון דער קהלה.

דאָזאָר האָפמאַן האָט געעפענט די פערזאַמלונג און דערקלערט, אַז נאָר־וואָס האָט ער אָפּגענומען אין דער קהלה דאָס געלד און עס איבערגעגע־בען דער האַנדווערקער־באַנק. ה׳ האָפ־מאַן האָט פאָרגעלעגט, אַז די שטיצע זאָל פונאַנדערגעטיילט ווערען פּראָ־פּאָרציאָנעל לויט דער צאָהל נויטבע־דערפטיגע, וועלכע יעדער פעראיין האָט אויפגעגעבען.

עס האָט זיך ענטוויקעלט אַ לעבהאַפ־טע דעבאַטע, בעת וועלכער ס׳האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז לויט דער צאָהל רעגיסטרירטע, וועט אויסמאַכען פאַר יעדען אַ נישטיגע סומע; אויסער דעם, דאַרף נאָך זיין פאַר די, וועלכע גע־הערען נישט צו קיין שום פעראיין נאָר בלויז צו דער צענטראַלע און עס פער־לאַנגען נאָך אויך שטיצע די פעראיינען, וועלכע האָבען נישט אַריינגעגעבען אין דער צענטראַלע זייערע ליסטעס.

דאָזאָר האָפמאַן איז אַרויסגעטראָטען קעגען די פעראיינען, וועלכע האָבען נישט אָנגעגעבען קיין ליסטעס און איצט פערלאַנגען זיי שטיצע. די נויט־בעדערפטיגע דאַרפען זיך אַליין ווענדען אין דער צענטראַלע (ס׳איז זייער היים, דאָס איז נישט קיין שאַנדע). דער דאָ־זיגער פאָרשלאָג איז אָנגענומען געוואָרען.

דערנאָך איז בעשלאָסען געוואָרען פונאַנדערצוטיילען די פעראיינען אין 3 קאַטעגאָריעס. די ערשטע קאַטעגאָריע זאָל בעקומען צו 250 זלאָטעס; די צווייטע — צו 175 זל.; די דריטע — צו 125. דאַגעגען די שוסטער זאָלען בעקומען אַ סומע, וואָס איז גרעסער פון דער ער־שטער קאַטעגאָריע. אָבער מחמת די קהלה סומע קלעקט נישט, האָט די באַנק צוגעלעגט נאָך 1000 זלאָטעס.

דאָזאָר האָפמאַן איז אַרויסגעטרעטען נעגען דעם, וואָס די שוסטער זאָלען בעקומען מעהר ווי אַנדערע. אויך די פערזאַמלטע זענען געגען דעם און עס איז אויסגעבראָכען אַ טומעל. ה׳ האָפ־מאַן האָט דעריבער ערקלערט, אַז ער קען נישט ווייטער פיהרען די פערזאַמ־לונג און ער איז אַוועק, אויסרופענדיג, אַז ער וועט ציהען קאָנסעקווענצען.

דעם פאָרזיץ האָט דאַן איבערגענומען דיר. אָרדינאַנס, אָבער די פערזאַמלונג האָט אויסגעדריקט צוטרוי דעם דאָזאָר האָפמאַן.

שפּעטער האָט זיך אָנגעהויבען דאָס פונאַנדערטיילען די שטיצע.

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוואוסטע און לאַנג־עקזיסטירענדע פירמע

J.Futerman, Łódź

PIOTRKOWSKA 54, telefon 6-54

מאַכט בעקאַנט, דאָס זי האָט איבערגענומען די פערטרעטונג פון די בעסטע ביעלסקער האַנד־דיוואַנעס און עמפּפעהלט דער ג. קונדשאַפט צו די פאָרשטעהענדע פייע טאָגע אַ זעהר רייכען אויסוואַהל פון די מאָדערנסטע אינלענדישע און אויסלענדישע אַלער אַרט:

דיוואַנעס, גאַרדינען, מעבעל־שטאָפען, כאָרניהעס, דעקען, צעראַטען, פאָרטיערען, נאַרזשוטען, לינאָלעאומס.

אַלעס צו קאָנקורענצלאָזע פּרייזען און רעעלע בעהאַנדלונג.

הורט! 54 Piotrkowska 54 רעטעל!

יורידישע עצות.

פֿון דער דאָזיגער אָפּטײלונג גיט דער רעדאַקציע פֿון „נײעם פאָלקסבלאַט“ ענטפֿערן אויף יורידישע אָנפֿראַגן, וואָס ווערן צוגעשיקט נאָר שריפֿטליך פֿון אונזערע לעזער.

5245. אַ געטרײער לעזער פֿון נאָגאָם.
עס איז אַ פֿראַגע צי איהר האָט זיך פֿערפֿליכטעט בכלל נישט צופֿירען קײן עקספּעדיציע צו בלויז נישט אין לאָדז אָדער אין משך פֿון אַ בעשטימטער צײט. אין ערשטען פֿאַל איז דער גאַנצער אָפּמאַך נישט גילטיג. אין די איבעריגע פֿאַלען — יאָ.

5246. אַ הויזווירט פֿון דרעווגאָווסקאַ קײן צײטווײליגע עקסמיסיע איז נישט פֿערהאַן.

5247 אַגרופּע לאָקאַטאָרען פֿון קילינסקי הגם אַ נאַדבודאָווע אינטערליגט נישט דעם דעקרעט וועגען לאָקאַטאָרען-שוץ, פֿונדעסטוועגען קאָן דער הויז-ווירט שליסען אַ'אָפּמאַך מיט די לאָקאַטאָרען-לויט וועלכען ער זאָגט זיך גוטווילג אָפּ פֿון דער הנחה און גיט דעם בנין יאָ אָרונטער דעם דעקרעט. אויב אַזוי איז שוין ממילא נישט גילטיג דער פּונקט צו צאָהלען די פֿולע 100 % פֿון גרונד דירה-געלד און נאָך די 2 יאָהר זיך אָרויסצוציען.

5248. פּנחס לעוו.
אַ געבוירענער אין יאָהר 1907 קאָן נאָר אין אויסנאַם-פֿאַלען בעקומען אַ ערלויבניש פֿון דער מיליטער מאַכט אויף אַ'אויסלענדישען פּאַס.

5249. י. ק.
אויב אײער פֿרוי האָט אין מאָמענט ווען איהר האָט דעם וועקסעל אויסגעשטעלט, שוין געפֿיהרט די פּראַצאָווניע און די געבאָרגטע סחורה איז אויך נישט פֿערווענדעט געוואָרען אין איהר ווערקשטאַט, מעגט איהר אַפֿילו יאָ וואוינען מיט אײער פֿרוי, קאָן מען אויף איהר ווערקשטאַט אויך נישט לעגען קײן אַרעסט אויף'ן חשבון פֿון אײערע חובות.

5250. בל.
דאָס איבעראײַען אין אַנ'אַנדערער וואוינונג הײסט נאָך נישט פֿרײַוויליג אַוועקוואַרפֿען די פֿרוי, וואָס קאָן דינען אַלס גרונד צו בעקומען אַ גט. אַזוי זאָגט דער פּירוש דער אוסטאַווע פֿון 1. יולי 1921. דעריבער ראָטען מיר אײַך נישט אָנצוהויבען אַ גט-פּראָצעס. דאַגעגען ראָטען מיר אײַך יאָ אָנצוקלאָגען אײער מאַן אײנפֿאַך פֿאַר אַלימענטען.

5251. אַ לעזער פֿון גלובנאַ 62.
נישט בלויז פֿאַר קײן פּריוואָטע חובות, נאָר אַפֿילו אויפ'ן חשבון פֿון שולדיגע שטײַערן קאָן מען מען נישט לעגען קײן סעקוועסטער אויף דער רענטע, וואָס מען בעקומט אַלס ענטשעדיגונג אין צוזאַמענהאַנג מיט אַנ'אומגליק-פֿאַל.

5252. צודקיצוויטש.
דער נײער פֿאַבריקאַנט קאָן נצהמען אויף זיך די פֿליכטונגען לגבי די אַרבײטער מצד דעם פֿאָריגען אונטערנעמער. די הסכמה מוז נעגעבען ווערען אונבעדינגט שריפֿטליך. אַנ'אָפּשריפֿט פֿון דער הסכמה צוזאַמען מיט דער מעלדונג פֿון אונטערנעמער דאַרף איבערגעשיקט ווערען דורכ'ן קויפֿער צום געהעריגען אַרבײטס-אינספּעקטאָר.

5253. P. Sz.
לויט'ן אַרט. 2018 פֿון ציוויל-קאָדעקס מוז דער פֿאַרענטשיטשעל אומבעדינגט וואוינען אין ראַיאָן פֿון זעלבען אַפּעלאַציאָנס געריכט, וואו די קויציע דאַרף געלײגט ווערען דעריבער וועט דאָס לאָדזער קרײז-געריכט נישט אָנעמען קײן קויציע פֿון אַ קעלצער אײנוואוינער די דאָזיגע בעגרענעיצונג האָט אַנ'אָנווענדונג בלויז אין דעם פֿאַל ווען דער פֿאַרענטשיטשעל וויל גאַראַנטירען מיט אַ היפּאָטעק פֿון אַנ'אונבעוועגליך אײגענטום. דאַגעגען וויל ער אָבער אַרײנטראָגען די קויציע אין געלד אָדער ווערט-פּאַפּירען איז דאָס וואוין-אָרט שוין נישט קײן מניעה.

5254. אַ קאָלעקטאָר.
לויט'ן אַרט. 10 פֿון אוסטאָוו פֿון 29 מערץ 1920 וועגען אײנאָרדנען אַ לאָטעריע און גרונדען די פּוילישע מלוכהשע קלאַסען לאָטעריע, קאָן דער סקאַרב די אַרײנגעלײגטע דורך די קאָלעקטאָרען קויציעס צונעמען אויפ'ן חשבון פֿון די שולדיגע שטײַערן און אָפּצאָהלונגען אָהן אַ געריכטס-אורטײל.

5255. בוכבינדער פֿון אָגראָדאָווע.
5256. אַנשעל פֿון פּעפּער נאַס.
5257. ב—ק.
5258. אַ געטרײער לעזער פֿון קאָשצעלנ
וועגען אײערע ענינים מוזט איהר זיך פּערזענליך פֿערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פֿון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג מיטבריגנענדיג די צײטונג.

5259. נחום ג.
אַזוי ווי אײער מעטריקע איז נישט קײן ריכטיגע וועט איהר זיך מוזען ווענדען אין מאַגיסטראַט מיט אַ בקשה אַז מען זאָל אײַך שאַצען.

5260. ס. פֿון זשעראָמסקיעגאָ.
דער צאָהל-באַמט ווערט דעם פּאַקעט בעפֿרײַען פֿון צאָל, ווען איהר וועט צושטעלען אַ צײגניש פֿון אָרעמקײט אַרויסגעגעבען פֿון דער אָפּטײלונג פֿון עפֿענטליכער השגחה בײַם מאַגיסטראַט.

Dr. H. RAKOWSKI
אינערליכע קראַנקהײטען
האָט זיך איבערגעציגען פֿון
זאַוואַדזקאַ 25
אויף זאַוואַדזקאַ 8,
פּראָנט, 1. שטאָק, טעל. 37-34.
107

זאַל פֿילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

סמבטיון
נאָר 8 גאַסטראָלן פֿון וואַרשאָווער יודישען קלײנקונסט-טעאַטער
בראש מיט די בעריהמטע אַרטיסטען, ליבלינגע פֿון וואַרשע
עווא שטאָקפֿעדער, הערמאַן פֿעניג-שטײן, דוד לעדערמאַן, יצחק נאָזשיק

זונטאַג, דעם 1. טאָג פּסח (17. אַפּריל) 2 פֿאָרשטעלונגען:
1) 3.30 נאָכמיטאָג און 2) 5 30 אין אָוענד
מאָנטאַג, דעם 2. טאָג פּסח (18 אַפּריל) 3 פֿאָרשטעלונגען:
1) 3 30 נאָכמיטאָג, 2) 6 אָוענד און 3) 9.15 אָוענד
די גלענצענדע גראָטעסקע, וואָס איז געשפּילט געוואָרן אין וואַרשאָ איבער 4 חדשים כסדר א.ג.

סמבטיון
אין 2 אַקטען (12 בילדער) מיט פּראָלאָג און עפּילאָג, צוזאַמענגעשטעלט און רעזשיסירט: י. נאָזשיק. מוזיק: ש. וויינבערג. דעקאָראַציעס: וו. ווײנטרויב. סמבטיון-דעלעגאַט: ה. פֿעניגשטײן. סקעטשען, הומאָר, כּאָרעאָגראַפֿיע, סאַטירע, געזאַנג. טעקסטען פֿון די בעוואוסטע שרײבער: מ. נאַדיר, דער טונקעלער, נאָדעלמאַן, כ. האַכשטײן, לוסטיגער פּעסימיסט, י. נאָזשיק.
ס'נעמען אַנטײל פּרויען: ע. שטאָקפֿעדער, ר. גאָזעל, מ. מאַניעלאַ, ב. פֿאַרבער. מענער: ה. פֿעניגשטײן, ד. לעדערמאַן, י. נאָזשיק, מ. שטאָקפֿעדער, י. בירנבוים, וו. גרינשפּאַן, מ. לעווין און אַנד.
אײגענע קינסטלערישע דעקאָראַציעס, קאָסטיומען, בוטאַפֿאָרן, און ליכט-עפֿעקטען.
דיריגענט: ש. וויינבערג. פֿאָרשטעהער פֿון סמבטיון: א. שטאָקפֿעדער.

אמעריקאַנער יודישער שנײַדער בעקומט אונערוואַרטעט אַ ירושה פֿון אַ מיליאָן דאָלאַר.

נ י ו י אָ ר ק, (י.ט.א.) גאַנץ מיניאַפּאָליס (אַמעריקאַ) קאָכט איצט וועגען אַ מיליאָן דאָלאַר ירושה וואָס אַ היגער יודישער שנײַדער שמואל לאַקער, האָט גאַנץ אונערוואַרטעט בעקומען פֿון זײַנעם אַ ניו-יאָרקער קרוב, וועלכען ער האָט קײנמאָל נישט געזעהען. דער קרוב, וואָס האָט די ירושה איבערגעלאָזט איז אײנער דוד לאַקער, וועלכער איז געשטאָרבען אין ניו יאָרק, אין יאַנואַר מאָנאַט, איבערלאָזענדיג אַ פֿערמעגען פֿון 12 מיליאָן דאָלאַר.

די פֿאַמיליע פֿון שמואל לאַקער, וואָס האָט בעקומען איצט אַ מיליאָן דאָלאַר איז געווען זעהר איבעראַשט ווען מען האָט איהר געמאָלדען וועגען דער ירושה, זײ האָבען געוואוסט, אַז ערגעץ וואו אין אַמעריקאַ האָבען זײ אַ רײַכען שוועסטער-קינד אָבער קײנער פֿון זײ האָט דעם רײַכען קרוב נישט געזעהען.

דער פֿערשטאָרבענער איז געקומען קײן אַמעריקאַ פֿון רומעניען מיט 48 יאָהר צוריק, ער האָט די גרעסטע צאָהל פֿון זײַנע יאָהרען געלעבט אין פּיטסבורג און זיך בעשעפֿטיגט מיט אײַזען האַנדעל. שפּעטער איז ער איבערגעפֿאָהרען קײן קאַליפֿאָרניע און, מיט עטליכע יאָהר צוריק איז ער אָנגעקומען קײן ניו-יאָרק וואו ער האָט געמאַכט זעהר אַ סך געלד אין האַנדעל מיט אומבעוועגליכע גיטער

יודישע יתומים פֿון פּוילען ווערען געבראַכט קײן קאַנאַדאַ.

ט אָ ר אָ נ ט אָ. (י.ט.אַ.) די פֿערוואַלטונג פֿון דער יודישער פֿאַרם-שולע אין דושאָרדושיאַ און אָנטאַריאָ האָט בעקומען אַנ'ערלויבניש פֿון דער רעגירונג צוברענגען 50 יודישע יתומים און ערציהען זײ אין דער יודישער פֿאַרם שולע. די יתומים וועלען געבראַכט ווערען קײן קאַנאַדע פֿון יתומים הויז אין מעזריטש אין פּוילען. דער מעזריטשער רעליעף אין ניו-יאָרק און דעטראָיט פֿינאַנסירען דאָס איבערפֿיהרען פֿון די יתומים קײן קאַנאַדע.

די יתומים וועלען געבראַכט ווערען אין דער פֿאַרם-שולע אין פֿערלויף פֿון די קומענדע דרײַ מאָנאַטען. אויב דער דאָזיגער עקספּערימענט זאָל האָבען ערפֿאָלג וועט זײַן מעגליך שפּעטער אַריבערצופֿיהרען נאָך 50 יתומים, ווײַל די קאַנאַדער רעגירונג וויל ערלויבען דאָס אַרײַנקומען פֿון 100 יתומים.

טעאַטער „סקאַלאַ“, צעגעלניאַנאַ 18.

גאַסטשפּילען פֿון וואַרש. יוד. קונסט-טעאַטער „וו.י.ק.ט.“
אונטער דער לײטונג פֿון
אידאַ קאַמינסקאַ און זיגמונד טורקאָוו
אונאָפּרופֿליך לעצטע 3 געזעגנונגס-פֿאָרשטעלונגען
זונטאַג, דעם 17. אַפּריל, דעם 1. טאָג פּסח, 3.30 נאָכמ.
„דער געדאַנק“ טראַגעדיע אין 4 אַקטען מיט אַ פּראָלאָג פֿון ל. אַנדרעיעוו.

מאָנטאַג, דעם 18. אַפּריל, דעם 2. טאָג פּסח, 3.30 נאָכמיטאָג — דעם
אָרימאַנ'ס מזל
קאָמעדיע אין 4 אַקטען פֿון סעמיאָן יושקיעוויטש.

מאָנטאַג ד. 18 אַפּריל, 30 8 אָוו.
דער רבי
דראַמע אין 4 אַקטען פֿון אָסיפּ דימאָוו.

אַנסאַמבל פֿון „וויקט“ לויט'ן א.ב.: פֿרויען: אַלטבוים סאָניע, קאַמינסקאַ אידאַ, ראַפּעל מרים. הערען: גרודבערג יצחק, דאַמב אדם, הירשפֿעלד זלמן, טורקאָוו זיגמונד, מאַנדעלבליט יעקב, מעלמאַן מאיר, מאַקסימאָוו מ. עפּשטײן בנימין. אָנהויב פֿון די פֿאָרשטעלונגען: פּינקטליך האַלב 9 אָווענד.
רעזשי: זיגמונד טורקאָוו. 578 אַדמיניסטר.: מ. מאַקסימאָוו

„די שוואַרצע כריזאַנטעמע“.

עקזאָטישער ראָמאַן.

61)

אין דאָ האָט ער זיך ווידער גענומען אָרגאַניזירען אַ נײַע אַ גרעסערע קאָמפּאַניע. ער האָט שוין געהאַט אַ ברײטערע אויפֿגאַבע, ער האָט זיך פֿערגענומען צו געהן אויף מעקסיקאַ בכלל. דאָס געלד פֿון פֿאַנאָרע אַלײן האָט איהם שוין נישט בעגנוגענט; ער איז אַרײן אין טראַנס פֿון דער אַוואַנטורע.

דאָס מאָל האָט דער גראַף צונויפֿגעזאַמעלט אַ כאַליאַסטרע פֿון ערשט-ראַנגיגע מעסער-שטעכער.

ער האָט זיך מיט זײַנע מענשען צוגעשלאָגען צו די מעקסיקאַנישע בערגעס, אַרויסגעוואַרצט זיך אין גײמאַס און אָנגעהויבען אַ מלחמה.

אָבער אין ערשטען שלאַכט אויף די גאַסען פֿון גײמאַס איז דער גראַף און אַ בעדײַטענדע טײל פֿון זײַנע מיטהעלפֿער אַרײנגעפֿאַלען אין געפֿאַנגענשאַפֿט. אין עטליכע טעג אַרום האָט איהם דאָס פֿעלד-געריכט פֿעראורטײלט צום טויט.

די לעצטע עקספּעדיציע האָט אָבער געהאַט אַ חוץ דער יוואַנטוריסטישער נאָך אַ פּאָליטישען אונטערשלאַג.

מעקסיקאַנער ראָיאַליסטען האָבען געוואָלט אויסנוצען דראַנג אויף מעקסיקאַ און ביז דער גראַף האָט געאַרמײ, האָבען די ראָיאַליסטען געשיקט דעלעגאַטען קײן פּאַריז צו נאַפּאָלעאָן דעם דריטען און איהם אײנגערעדט, אַז די מעקסיקאַנער ברענען פֿון ליבע צו איהם און ווילען איהם זעהן אַלס זײער בעשיצער...

דאָס איבעריגע איז שוין צוגעגאַנגען ווי אַ מזמור.

נאַפּאָלעאָן האָט באַלד בעוואָפֿענט אַ גאַנצע אַרמײ אונטער'ן אָנפֿיהר פֿון מאַרשאַל באַזען.

דעם וואַקאַנטען פּרינץ מאַקסימיליאַן, פֿראַנץ יאָזעפֿ'ס ברודער האָט ער פֿאָרגעלעגט די מעקסיקאַנישע קרוין. דעם פּרינץ האָט מען אויף דער גיך חתונה געמאַכט מיט דער וואַקאַנטער פּרינצעסין שאַרלאָטע און דאָס יונגע פֿאָרפֿאָלק איז אָפּגעשוואומען אונטער'ן שוץ פֿון די פֿראַנצויזער באַגנעטען צו די ווײַטע ברעגעס — קעניגען.

די האָפֿנונגען האָבען אָפּגענאַרט. אַנשטאָט בלומען און אַ פֿרעהליכען קבלות פּנים האָט מען דאָס קיניגליכע פּאָר פֿאַלק געטראָפֿען מיט פֿײַער.

און גאָר אין אַ קורצער צײַט אַרום איז דער נאַאיווער פּרינץ, וועלכער האָט זיך אַזוי לײַכטזיניג געלאָזט נאָך דעם מעקסיקאַנישען „בלויען פֿויגעל“ אַרײנגעפֿאַלען אין געפֿאַנגענשאַפֿט און... דערשאָסען געוואָרען.

ער האָט ביז אין דער לעצטער מינוט נישט געגלויבט אין זײַן טרויעריגען סוף, און געווען איבערצײַגט, אַז דאָ קומט עפּעס פֿאַר אַ מיספֿערשטענדניש; אין דעם גלויבען האָט איהם אויך געהאַלטען זײַן יונגע פֿרוי.

אַ פּאָר טאָג פֿאַר דעם טראַגישען סוף, איז זי געלאָפֿען קײן פֿראַנקרײַך בעטען בײַ נאַפּאָלעאָנען הילף.

עס איז שוין געווען שפּעט: ווען זי האָט זיך אַרויסגעזעצט אין פֿראַנקרײַך איז שוין דער טויטער קערפּער פֿון מאַקסימיליאַן געלעגען אין דעם טאָל קווערעטאַרא.

צו דער זעלבער צײַט איז אויך דערשאָסען געוואָרען דער גראַף גאַסטאָן ראַוסע בולבאָן.

די יונגע פּרינצעסין שאַרלאָטע, וועלכע איז געוואָרען אַנ'אַלמנה אַ חודש נאָך דער חתונה איז משוגע געוואָרען. און פֿון געמאָלט אָן, ווען מען האָט איהר מיטגעטײלט, אַז איהר מאַן איז דערשאָסען געוואָרען אין קווערעטאַראַ האָבען נאָך איהרע ליפּען נישט אויפֿגעהערט צו שעפּטשען: קווערעטאַראַ... מאַקסימיליאַן...

— אין די דאַמע — האָט געענדיגט דער פֿיהרער — די דאַמע, וועלכע איהר האָט געזעהן דאָ, איז די פּרינצעסין שאַרלאָטע, די נישט-געוואָרענע קעניגען פֿון מעקסיקאַ.

די גאַנצע מעשה איז דעם דאָקטאָר לעבעדיג דורכגעשוואומען איבער'ן זכרון אין אײן רגע.

— ווער האָט דאָ געזאָגט דאָס וואָרט „קווערעטאַראַ“ און וואָס בעדײַט עס — האָט געטראַכט דער דאָקטאָר.

ער האָט זיך געוואָלט אויפֿהויבען, עס האָט איהם אָבער אַזאַ קלעם געטאָן בײַם האַרץ פֿון עפּעס אַ ווײטאָג אין דער האַנד, אַז ער איז מיט אַ שטילען קרעכץ צוריק-געפֿאַלען.

באַלד איז צו איהם צוגעקומען אַ יאַפּאַנער, אײראָפּעאיש געקלײדעט און מיט אַ ליבעסווירדיגען שמײכעל געפֿרעגט אויף ענגליש:

— ווי פֿיהלט איהר זיך דאָקטאָר?

— איך דאַנק אײַך, גוט! אָבער וואו בין איך? — האָט געפֿרעגט דער דאָקטאָר.

— אויפ'ן וועג צו גליק! — האָט געענטפֿערט דער יאַפּאַנער — ליגט אָבער רוהיג, די וואונדען זאָלען זיך נישט עפֿענען, רעדט נישט, איהר זענט נאָך שוואַך. איך וועל אײַך אַלץ דערצעהלען.

(פֿאָרטזעצונג קומט)

קאַנאַליזאַציע.

...ער קאָנפליקט מיט די פּראָפ. פערא‍ײַנען.

(ס) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ קאָנ-...רענץ פון אַלע 3 פעראײַנען וועגען ...סטעלען זייער פּראָצענט טייל אין קאַנאַליזאַציע-אַרבייטען. דער פאָר-...שטעהער פון די קלאַסען פעראײַנען ...פערלאַנגט, אַז פון זייערע פער-...ײַנען זאָל אָנגענומען ווערן 23 און ...האַלבען פּראָצ. אַרבייטער, ווייל צו ...געהערען אויך די יודען און די-...ען; 10 פּראָצ. זאָ׳ רעזערווירט ווע-...ען פאַר דעם מלוכה-אַמט פאַר אַרבייטס ...מיטלונג און די רעשט פאַר די כ.ד. ...„פּראַצאַ“. דער פאָרשטעהער פון ...כ.ד. איז נישט מסכים געווען אויף דעם ...פּאָרשלאַג. ס׳איז באַשלאָסען געוואָרען ...פארצושטעלען דער וואָיעוואודסטוואָ און ...דעם מאַגיסטראַט וועגען דער פּרינצי-...פּיעלער הסכמה פון אָנגעהמען אַרבייטער ...פון די פעראײַנען, און אַז מ׳איז נישט ...צונעקומען, נאָר וועגען דער פּערטיי-...לונג צווישען די פעראײַנען.

אדרעס-ביוראָ

...געהט איבער צום מאַגיסטראַט.

(מ) איצט איז געוואָרען אַקטועל די ...פראַגע וועגען איבערנעהמען דורכן ...מאַגיסטראַט דאָס לאָדזשער אַדרעסען-...ביוראָ.

...אויף דער לעצטער זיצונג פון מאַ-...גיסטראַט איז באַשלאָסען געוואָרען ...פּרינציפּיעל מסכים צו זיין איבערצו-...נעהמען דאָס אַדרעסען-ביוראָ.

פון געריכט.

פאַר בעפאַלען סוחרים.

(אי) דאָס לאָדזשער קרייז-געריכט האָט ...נעכטען באַטראַכט דעם פּראָצעס געגען ...לעאָן וואָראָווסקי און סטאַניסלאָוו ריכ-...טער, וועלכע זיינען געווען באַשולדיגט, ...אַז אוי׳ן שאָסיי צווישען לענטשיק ...און לאָדז זיינען זיי בעפאַלען דעם ...סוחר יהושע סאָלאָמאָנאָוויטש.

...דאָס געריכט האָט די פער׳משפּט׳ע ...אָנערקענט פאַר שולדיג און פער׳משפּט: ...לעאָן וואָדאָווסקי׳ן אויף 4 יאָהר און ...סטאַניסלאָוו ריכטער-אויף 2 יאָהר טו מע.

אין די אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(ס) היינט, דיזשורירען בײַנאַכט פאָל-גענדע אַפּטייקען: מ. ליפּיץ (פּיעטרי-קאָווער 193); ע. מיללער (פּעטריקאָ-ווער 46); גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנטי-נער 17); בערטנער (ציגעל-גאַס 64) ניעוויאַראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37); יאַנקיעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9).

מען שמוגעלט פון שלעזיען.

(ס) לעצטענס האָבען זיך אין לאָדז בעוויזען טעקסטיל-סחורות, וואָס שטאַ-מען פון משעכאָסלאָוואַקיען, אָדער אָהן בעצאָהלטען צאָל. די פּאָליציי האָט פאָר-גענומען אַן אויספאָרשונג און האָט פעסטגעשטעלט, אַז מען שמוגעלט סחורות פון טשעכאָסלאָוואַקיען. אייניגע שמוג-לער זיינען אַרעסטירט.

וועגען די באַנקראָטען אין פּינסק

די אינפאָרמאַציע-ביוראָ „עקספּרעס“ בעט אונז צו מעלדען, אַז די אינפאָר-מאַציעס וועגען די באַנקראָטען אין פּינסק זיינען נ.ג.ע נאָר דער פירמע „ברינבערג און שמוק“. די אַנדערע נעמען זיינען אויסגערעכענט צוליב אַ טעות.

געהעכערט דעם צאָל-טאַריף אין רומעניען.

(ס) שבת האָבען די היגע אינדוסטרי-פעראײַנען בעקומען פון זייערע בוקאַ-רעסטער פערטרעטער אַ מיטטיילונג, אַז די רומענישע רעגירונג האָט ווידער געהעכערט די צאָל-טאַריפען אויף מאַנו-פאַקטור אין, אַז די נייע טאַריפען ווע-לען גילטיג ווערען פון 20. ה. ח.

צום ראַקמוירים-צוזאמענפאָהר.

(ס) דעם 24. ה. ח. הויבט זיך אָן ביי אונז אין שטאָדט דער אַלפּוילישער צו-זאַמענפאָהר פון די סאַניטאַר-דאָקטוירים נעכטען האָט דער מאַגיסטראַט בעקומען אַ מיטטיילונג, אַז פון וואַרשאַ קומען צום צוזאַמענפאָהר דער שטאָדט-פּרעזי-דענט יאַבלאָנסקי וויצע-פּרעזידענט ראַ-ם רמוגד, און די לאָוניקעס יאַקימיאַק און ד״ר ביכאָווסקי (אַ יוד).

פון קרן-קימת לישראל

פסח-ראוט.

עס זיינען שוין פערענדיגט געוואָרען די פאָרבערייטונגען צום פסח-ראַוט, איינגעאָרדענט דורך דעם „קרן קימת דעם צווייטען טאָג פסח אין זאַל פון „הזמיר“.

דער ראַוט איז פערבינדען מיט אַ זעהר רייך ליטעראַריש-מוזיקאַלישען פּראָגראַם, אין וועלכען עס וועלען זיך בעטייליגען די בעסטע קינסטלערישע כחות פון אונזער שטאָדט.

צווישען אַנדערע וועלען זיך אויך בעטייליגען אין פּראָגראַם ה׳ י. לעווי-טין, ד״ר מאַנדעלבוים, גאַלעווסקי, י. מאַשקאָוויטש, יאַנאַ א. א. נאָכ׳ן פּראָ גראַם טענץ ביז אין דער פריה

עס איז צו האָפען, אַז דער היינטי-גער פסח-ראוט וועט, ווי אַלע אימפּרע-זעס פון „קרן קימת“, געפינען אַ וואַ-רעמען אָברוף צווישען די יודישע נאַ-ציאָנאַלע קרייזען אין אונזער שטאָדט און אַראָפּ מיט אַ גלענצענדען ערפאָלג.

50,000 זלאָטעם

האָט געוואונען א לאָדזער.

נעכטען, דעם ערשטען טאָג פון ציהונג (ערשטע קלאַס) פון דער פּוילישער מלוכה-לאָטעריע איז דאָס גרעסטע גע-ווינס אַ ריינגעפאַלען אין לאָדז.

דער גליקליכער נומער איז 101 750. דאָס צעטעל איז פערקויפט געוואָרען דורך דער קאָלעקטור פון ישראל הענעך ליטמאַן.

15-טע מלוכה-לאָטעריע

1 טע קל. 1-טער טאָג.

50,000 זל. אויף נומער 101750 גע-פאַלען אין לאָדז.

25,000 זל. — 53378.

10,000 זל. — 55665.

5,000 זל. — 2727.

2,000 זל. — 35843 52095.

1,000 זל. — 93386 98415.

500 זל. — 15596 15871 68127.

„דער יתום“ נ. 6.

ס׳איז שוין ערשינען „דער יתום“ נומער 6 מיט׳ן פאָלגענדען רייכען אילוסטרירטען אינ-האַלט: מ. ח. רומקאָווסקי: „פאַרוואָס האָבען מיר נישט אַנטייל גענומען אין דער לאָדזער אַקציע פון דער וואָך פאַר׳ן יתום“. ד״ר אפרים סאָרגע: „מרדכי היהודי“. ישכר שוואַרץ: יתומים-פערזאָרגונג אין וואַנדעל פון דער געשיכטע (המשך). אבנר שטיין: אליהו הנביא ביים סדר. ד״ר וולאַדיסלאַוו מיקולאָווסקי: וועגען די שפּילען און ספּאָרטען אינ׳ם פאָר-שול-עלטער. הולדא קלאָץ-בילדלעך פון׳ם לאָדזער יודישען פרויען-שוץ-פעראיין (6-טע סעריע), טערעזאַ ראָזענבוים: אַ בריף פון אַ זעלבסטמערדערין, הולדאַ קלאָץ:—פערשידענע מאָטיווען פון צדקה-טוער״. מ. ח. רומקאָווסקי: דער „אַלט-נייער“ רעזשים. „סאָציאַל-געזעלשאַפטליכער שפּיגעל: x חרצליה (ראָש העברעאישע קינדער-היים אין לאָדז). בעריכטען פון געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס: די פסח-הילפס-אַקציע פון דער לאָדזער יוד. קהלה. די פייערונג אינ׳ם אינטערנאַט אין העלענובעק לכבוד דעם 50-יאָהריגען יובילעאום פון מ. ח. רומקאָווסקי. „גאַלעריע פון היינטיגע און אַמאָליגע לאָדזער יודישע כלל-טוער“: 4 באָרים וואַקס, 5 אָסקאַר קאָהן. קאָרעספּאָנדענצען פון דער פּראָווינץ: לובלינער בית-היתומים. פערשידענעס.

אויפרוף צו דער לאָדזער יודישער בעפעל-קערונג, בילדער: 1) שבת-צו-נאַכטס ביי הבדלה אינ׳ם מעדלעך-היים אין איזענבורג, 2) פונ׳ם היים פאַר קליינע פערלאָזענע קינדער אין ברעסלוי, 3) פרוי מרים קאַצענעלבאָגען, 4) באָרים וואַקס, 5) אָסקאַר קאָהן. מודעות.

מאַרק שוואַרץ׳ס אויסשטעלונג

די אויסשטעלונג ווערט יעדען טאָג בעזוכט פון אַ גרויסען עולם. ס׳איז כדאי, אַז די יודישע פאָלקס-שיכטען זאָלען אָבער זיך נאָך מעהר פּראָינ-טערעסירען און קומען זעהן, הנאה האָבען און בעוואונדערן די קונסט-ווערק פון אונזער לאָדזער יודישען קינסטלער.

די אויסשטעלונג איז אָפען אַ גאַנצען טאָג אין גאָלדענעם זאַל פון גראַנד-האָטעל.

זאָל זיך אויסער „ווילקע“ אויך באַ-לוט און אַלט-שטאָט בעוויזען אין גראַנד-האָטעל אויף מאַרק שוואַרץ׳ס אויסשטע-לונג. ער איז דאָך עפּעס אַ משלנ׳ניק...

Dr. med.

EYCHNER Jakób

Aleja 1-go Majà 16, Tel. 11-24

אינערליכע- און קינדער-קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 6—7, זונטאָג פון 3—4.

TOM MIX

דער קעניג פון די מעקסיקאַנער פּרעריען וועט אַרויסטרעטען **„CZARY“** יום טוב אין קינאָ

אין בילד א.נ.: „דער קאַמף פאַר גאָלד“

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז-און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקא 9 טעלעפאָן 27-81

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

ד״ר. י. אינפעלד

וואוינט איצט אויף

42 ווסכאָדניא 42

פּאַרט, 2. שטאָק. שפּרעכשטונדען פון 5—8 טעגליך.

לעטשניצע פון ראַכמודריים ספּעציאַליסטען,

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד

ד״ר וואַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4—3
ד״ר הערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12—9½ 5—4
ד״ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11 6—5
ד״ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	2—12
ד״ר שמירגעלד	נערווען און גמיטונגע קר.	5—1
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2—12,30
ד״ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 —
ד״ר פערנמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּריצ-שפּריצונגען, אַלע שטעלען א. ז. וו. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-אַעשטראַהלונג אַנאַ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויך פּאָרלאַנג — היגיענישע אַ ן שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריע ווערען אָנגענומען אַלע סאָרט אַנאַליזען, פון אורין, פלעגמע און בלוט. 2120

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א רענטגענישער קאַבינעט

עס נעהמען אָן:

ד״ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10 — 2 נ.מ.
ד״ר לאָזשינסקאַ סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7—3

קינסטליכע ציהן, קראָנען, פּאָמבען א. ז. וו. די לעטשניצע איז אויך עפען זונטאָג.

Dr. ADAM **GROSGLIK**

Al. Kościuszki 27, tel. 51-78

חוים און הענערישע קראַנקעט. רענטגען און ליכט-הייל אַנשטאַלט. נעמט אָן פון 4—7 און אָוונד.

Dr. med. **W. Eychner**

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגערזשער 11 טעל. 34-72,

נעמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 מיטאַג און דער היים פון 6-8 אָוו.

בחנומ׳דיגע פסח-פּרעמיעס!

א פלאַש מעהר בעקומט יעדערער, וואָס קויפט ביי מיר אויף א סומע פון **10 זל. א״ז.**

די ביליגסטע איינקויפס-קוועלע אויף פסח פון אָריגינעלע פראַנ-צויזישע, ווייסע און רויטע ווינען, ווי אויך ליקער, קאָניאַק איז נאָר ביי

ס. ראָזענבלום, נאַרוטאָוויטש 9.

צוקערניע פון מ. י. רזשיגאַנסקי

פּעטריקאָווער 88, טעליף: פּעטריק. 32

עמפּפעהלט אויף פסח אין א גרויסען אויסוואַהל די בעוואוסטע

הערבאַטניקעס, מאַקאַראָנען

און טאָרטען. אייגען געבעקס! ערסטקלאַסיגע קוואַליטעט!

623 כשר לחג הפסח!

50 zł. nagrody

Unieważniam zagubione dnia 12 kwietnia 1927 następujące weksle wystawione na zlecenie Hersza Frydmana przy ulicy Szkolnej 25: Szmul Luft blanco weksel na sumę 50 zl., Szulim Ordynan 4 bl. weksle na sumę 450 zł., Noach Wajntraub 3 bl. weksle na sumę 350 zł., Arje żółty 3 weksle na sumę 120 zł., Majlach Hernig 1 bl. weksel na sumę 100 zł, Symche Wengier 1 bl weksel na sumę 100 zł., G. Grynberg 1 weksel na sumę 65 zł. pł 4 maja 1927. Mojsze Wengier 1 weksel blanco na sumę 100 zł., J. Kajnze 2 weksle na sumę 58 zł. pł. 14 maja 1927, Mojsze Joskewicz 2 weksle na sumę 55 zł. pł, w maju i w czerwcu, Bajnisz Bornsztajn 1 weksel na sumę 30 zł. pł. 10 czerwca. Wraz z wekslami zgubiłem 2 dowody osobiste, Hersza i Feli Frydmanów. Proszą o zwrot weksli i dokumentów na powyżej podany adres. 622

איך קויף די וועקסלען פון

יעקל בראַקירער

און מאַרלאָה און צאָהל גוטע פּרייזען. מיין אדרעס:

A. PALAST, Solec n/w z. Radomska.

Młode bezdzietne małżeństwo POSZUKUJE ŁADNIE

umeblowanego **POKOJU**

Pożądane w śródmieście. -- Oferty sub „solidni“ do administracji. 616

אטרייב-מאַשיך

24 אָדער 40 ווינדען 649

צו קויפען געזוכט.

טעלעפאָן 60-97 אָדער מילשאַ 4, וו. 5 פון 3—4.

ס׳ווערט געזוכט

אַן אַנשטענדיגע פאַמיליע, ביי וועלכע מען קאָן אַני-על טערן מאָל אונטערברינגען מיט פאָלשטענדיגע בעקעסטיגונג און בעדינונג בעהעיצעס ביי צוקער, סקהעראַוואַ 6 פון 2-4 נאָכמיטאָג. 621

צו אַלע פֿרויען און מענער!

פֿאַראַן זאַכן וועגן וועלכע מ׳רעדט נישט אין אַ סאַלאָן. רוהיגע פֿאַמיליע, אָבער דאָך זענען זיי גורם צו פֿאַרשידענע מחלוקת׳ן און טיילמאָל דערפֿירן זיי אפֿילו צום גט..

דאָס ווײַטיגסטע פֿון זיי איז דער אומאָנגענעהמער גערוך פֿון מויל, וועלכער מאַכט אַפֿילו דעם ליבלעכסטן מענש אומערטרעגליך. דעם דאָזיגן עקלהאַפֿטן גערוך קען אויף שטענדיג בעזייטיגן נאָר די איינציגע

FERMENTINA

אַ ווירקזאַם מיטל געגן דעם ריח פֿון מויל, וואָס איז בעשטעטיגט געוואָרן דורך די אויטאָריטעטן פֿון דער מעדיצין, „פֿערמענטינא״ בעזייטיגט דעם אומאָנגענעהמען גערוך, קאָנסערווירט די ציינער, שטאַרקט די דיזאַנסלעס און מאַכט דאָס אויסאָטעמען אָנגענעהם.

הויפּט-סקלאַד אויף פּוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקן, אַפּטייק-סקלאַדען און פּערפֿומעריע-געשעפֿטן. פּרייז 2.75 זל. פֿאַר שטיק. ווען מ׳קריגט נישט, דאַרף מען זיך ווענדן צום הויפּט-סקלאַד אויף פּוילען. פֿאַר קונים פֿון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ׳ן בעקומען פּראָוויס 3 זל. אָדער 3.50 אויף אַ נאָכנאַהמע. 1919 היט זיך פֿאַר פֿעלשונגען!

פֿערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערט געזוכט.

היילפּעדאַגאָגישע קורסען

פֿאַר שוואַכבעפֿעהיגטע און שווערערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, מויגשפּיטהייט)

Dr. med. A. Szmirgeld

נערווען-אַרצט.

עלעקטריזאַציעס, ליכטהיילאַפּאַראַטן.

CEGIELNIANA 8, tel. 51-89

עמפּפֿאַנגט פֿון 5 — 7 אָוונט.

Dr. med.

H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.

רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66

צאָהן-כירורג

ספּעצ. פֿון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומען, דזשאָנסלעס, צאָהן-פּיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פֿון 1½—5 און פֿון 8—9 אָוו. זונטאָג 11—2.

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-אַרצט פֿאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8, telefon 19-90.

עמפּפֿאַנגט פֿון 4—7 אָוו. 596

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פֿאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פֿון 6—9 אין אָוונט, פֿרויען—12 ביז 3 נאָכמ. 873

Mydło

Kollontay

z pralką

גענעראַל-פֿערטרעטער פֿאַר לאָדז: 1548

S. B. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

דיוואַנעס

אין פֿאַרשידענע סיסטעמען און גרויסען פֿון 8 זל. אָן

מישטיכער (גוּנט), דויפֿערס, פּוסטאַטען, קאָקאָסמאַטען, פֿון דעם פֿאַבריקס-לאַגער פֿון דער טאַפּעציר-פֿאַבריק

A. MÜLER Tow. Akc.

עמפּפֿעהלט צו פֿאַבריקס-פּרייזען

E. GIESSER, Łódź

Piotrkowska 84, tel. 51-41.

ס׳איז אָנגעקומען אַ בילליגער אויספֿערקויפֿס-טראַנספּאָרט פֿון דיוואַנעס. 581

שוינט אייער געלד!

און קויפֿט

שירמס און שטעקענס

נאָר אין דער שירם-ווערקשטעל פֿון

ס. פֿײַגענבוים,

נאַרוטאָוויטש 19 (דזשעלנאַ)

ווייל אַזוי קענט דאַרט קויפֿען מיט 25% בילליגער ווי אַנדערש. ∴ בעסטע אויספֿיהרונג.

בעמ.: ס׳ווערט אָנגענומען אַלע רעפּאַראַטורן ווי אויך איבערציהען.

פֿערקויפֿט נישט אייערע דיוואַנעס

44 מעבעל 44

פֿעלצען, ניי-מאַשינען סאַמאָוואַרען א. אַ. וו. בעפֿאָר איהר איבערצייגט אייך נישט בײַ די פֿירמע

44 Ch. ŁAZNIK 44

גדאַנסקאַ (דלוגאַ)

בעמערקונג: בײַ מיר איז שטענדיג אויף לאַגער פֿאַרשידענע מעבעל, שיין גוט און בילליג!

לעמשניצע

פֿון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

אין ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראַפּאָפּאָרט	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 3-2 6½—7½
ד״ר ראָזשאַנסקי	הויט-און געשלעכט-קר.	11—10 2—1
ד״ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	2-1 8-7
ד״ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2—12
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד״ר פּאַפּיערני	פֿרויען-און געבורטס-הילף	1-11½ 6-5
ד״ר סאָנמאַר	כירורגישע-קראַנקהייטען	4-3 2-1
ד״ר ווײַנבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1-11 5½-7
ד״ר סטופּעל	רענטגען	6-4 12-10
א. גראַדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	7—3
נ. ראַזעס	צאָהן-אַרצט	2—9

צאָהן-אָפּעראַציעס, פּלאָמבירונגען, קאַראָנקען, טעסטען, א.אַ.וו. בײַ דער לעמשניצע איז געעפֿנט געוואָרן

רענטגען-אינסטיטוט

אָפּטיילונג פֿון הויט-קראַנקהייטען פֿון קאָפּ (פֿאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פֿאַר בעשטראַהלונג און דורכלײַכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, טלע פֿעגלינג אַנאַליזען. אַ קורס פֿאַר שפּאַקלער. אָנגעזונגען געגען שאַרלאַך (סקאַרלאַטינע) פֿון 4—5 נאָכמ.

די לעמשניצע איז אויך אָפֿען זונטאָג חיזום אין דער שטאָט.

שפּאָרט געלד!

פֿון גלטע בינדעס און קראַוואַטן ווערט איבערגעמאַכט אויף נייע שלייפֿלעך אוי קראַוואַטען, ווי אויך פֿאַרשידענע בינדעס צו ווענדען, און אויך פֿון נייע שטאָפֿען צו בילליגע פּרייזען. בײַ

הערשקאָוויטש, וואָלבאָרסקאַ 31.

לונגען-קראַנקהייטען!

עקאָמענדירט דורך די ה״ה דאָקטוירים

Balsam Thlocolan Aqe

בײַ סוכאָטעס, בראָנכיט, הוסט פֿערדײַכטערט בײַ פֿרעגנאַט, פֿערשטאַרקט דעם אָרגאַניזם און דעם וועלבסטגעפֿיהל פֿון קראַנקען, פֿערגרעסערט די וואָג פֿון קערפּער. „Balsám Thlocolán Aqe״ פֿערקויפֿען אַפּטייקן. ווערלאַנגט נאָר אין אָריגינעלער פּאַקונג פֿון דער אַפּטייק 1462

A. Gąsecki w Wárszáwie, ul. Leszno 41

וְהָיָה כִּי יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה זֹּאת?

פֿאַרוואָס לויפֿט יעדער אין ביוראָ פּיעטריקאָווער 17?

ואמרת אליו, זאָלסטו איהם זאָגען

— אַז אין דעם ביוראָ —

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו מ׳ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי בּיטעס לויט׳ן אומפּער, קלאַזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען, הענגען פּעסער און קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס וועגען דירה און אויסשאָנד ראָזיעמטשי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותּפֿות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָוויזניעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ, פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52

שנעל, רעעל און בילליג!

אין קוייה און ערכויף

מעבעל

דיוואַנעס, פֿעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָוואַרען א. ז. וו. און צאָהלט די העכסטע פּרייזען

א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19

(דזשעלנאַ)

אין מעבעל-געוועלב, (פֿרוּנט-וואָהנונג שענקעוויטשאַ 29) בײַ מיר איז שטענדיג דאָ פֿערט. גענוצטע מעבעל און גוטען צושטאַנד צו פֿערקויפֿען. 1383

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעמט אָן אַלע טאָג פֿון 9 פֿריה ביז 8 אָוונט. פּרייזען בילליג! טערמינען אויף אויסצאָהלונג

כשר לחג הפּסח! כשר לחג הפּסח!

די בעוואוסטע וויין-האַנדלונג

מ. ליפּסקער, צעגעלניאַנאַ 41

דערמיט מאַך איך בעקאַנט מיין געעהרטער קונדשאַפֿט, אַז צו דעם בעפֿאָרשטעהענדען פּסח הבעל״ט איז מיין וויין-געשעפֿט פֿערזעהען מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פֿון פֿערשידענע וויינען, ליקיערען, שנאַפּסען, קאָניאַק, מעהד, ווי אויך כרמל-ווײַן אַלעס צו קאָנקורענץ-פּרייזען.

קומט און איבערצייגט אייך! ✓ רעעלע בעהאַנדלונג!

מיט אַכטונג מ. ליפּסקער, צעגעלניאַנאַ 41   573

בילליג און גוט!

ספּאָרט-וואָגען . . . . 58.— זל.

קינדער-בעט מיט ניקל און שאַטק. מאַטראַץ — 65.— "

פֿעלד-בעט מיט ווענטלעך ווײַס אָדער ברוין — 15.— "

פֿאָדערט איבעראַל!

„PALMA-PATENT"

עמפּפֿעהלט די מעכאַנישע פֿאַבריק

לאָדז, פּולנאַצנאַ 24, טעל. 31-85.

הורט. פֿאַר רעעלקייט גאַראַנטירט. דעטייל.

פֿאַר 5 זלאָטעס

עלעקטריש בעלייכטונג אין שטוב

יעדער אַבאָנענט, וואָס וויל האָבען עלעקטרישע בעלייכטונג אין שטוב פֿאַר 5 זל. אַ וואָך זאָל זיך צושטעלען צו בעוואוסטע די קאָנצעסיאָנירטע פֿירמע

ח. סאַלניק און מ. טאַרנער

צעגעלניאַנא 63, פֿראָנט געוועלב אין הויז פֿון פּוילישען טעאַטער.

בעמערקונג: זשאַרובקעס מיט 25 פּראָצענט בילליגער ווי איבעראַל.

אַבאָנעמענט-פּרייז: אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פֿאַר אינזעראַטן און טערמינען פֿון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פֿאַראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפֿען בײַטאָג און בײַנאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פֿאַר 1 מילימעטער-שורה. פֿאַרן טעקסט 15 גראָשען, פֿריטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פֿריטאָג 60 גראָשען, נאָכ׳ן טעקסט 10 גראָשען, פֿריטאָג 15 גראָשען. — פֿאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער, אויסער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טייערער.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.   Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.